

lluc

BALEARS: UNITAT O AÏLLAMENT?

**"CABILDOS" A LES ILLES:
SOLUCIO ADMINISTRATIVA?
POLITICA?**

A Banca Catalana no us haureu d'esperar mai durant un cigarret sencer.

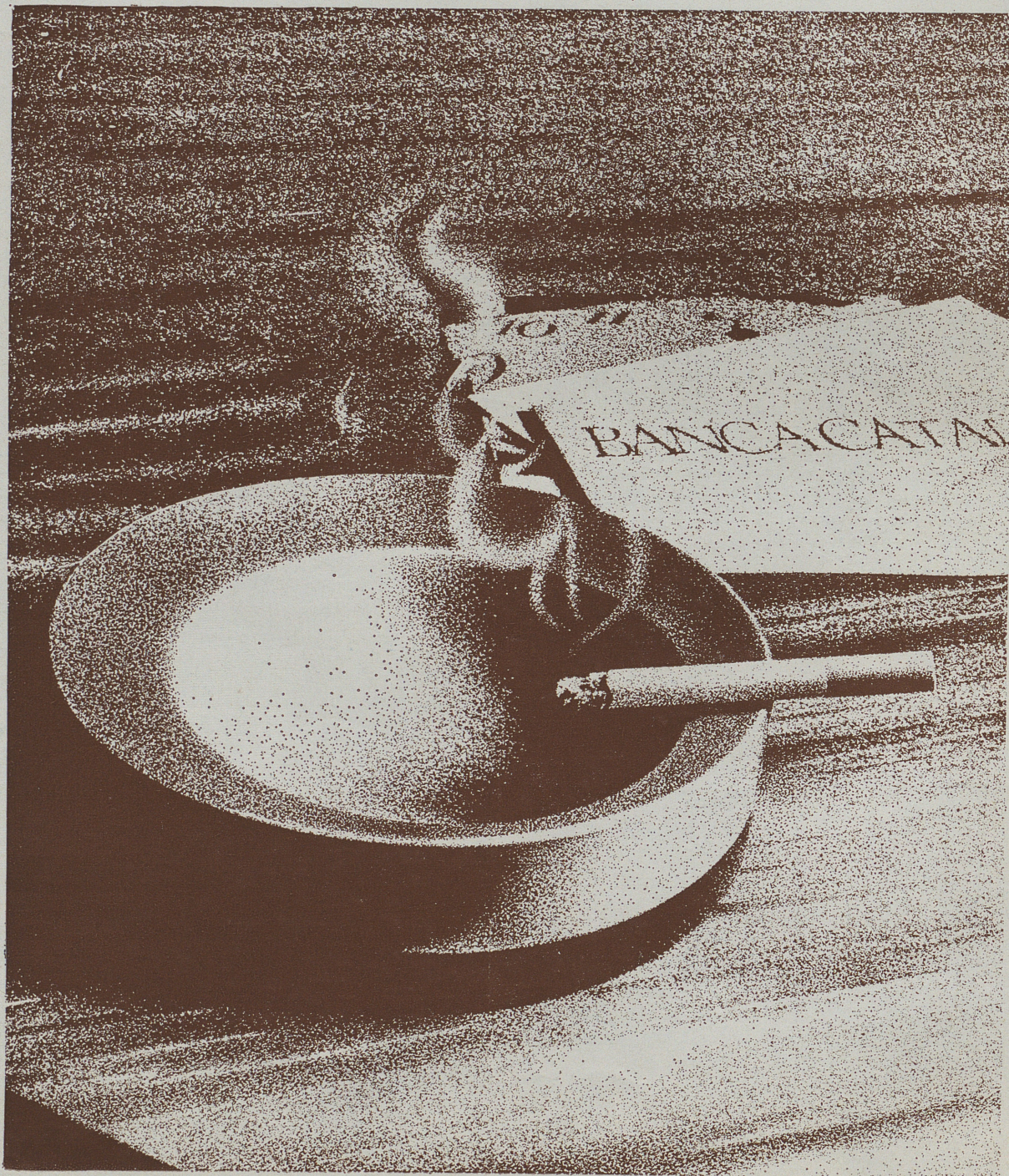
A Banca Catalana apreciem al màxim el vostre temps. En cap de les nostres oficines no us haureu d'esperar gaire temps per a efectuar totes les gestions que us calguin.

Creiem en la mecanització tant com en el valor del vostre temps

i del nostre temps. Això no obstant, quan ho cregueu necessari, podem fumar plegats un paquet sencer.

BANCA CATALANA

Voluntat de renovació i de servei.

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colonya

LLUC

OCTUBRE 74

LLUC

BALEARS:
UNITAT
O AÏLLAMENT?
"CABILLOS" A LES ILLES:
SOLUCIÓ ADMINISTRATIVA?
POLÍTICA?

PORTADA

La unitat incontestable de les Balears i Pitiuses s'ha de conjuminar amb la personalitat de cada illa. Els «cabildos» insulars ¿en seran una solució des del punt de vista polític i administratiu?

Portada i maqueta de Ferran Sintès.

LLUC

Revista mensual, n.º 641
Any LIV

Direcció:

PP. Missioners dels Sagrats Cors
Monestir de la Real - Ciutat de Mallorca

Informació i correspondència:

Apartat de Correus n.º 619

Telèfon 22 48 91

Palma

Director: Bartomeu Suau Tugores

Conseller-Delegat: Jaume Reynés i Matas

Caps de Redacció: Josep M. Llompart i Pere Llabrés i Martorell

Subscripció: 250 ptes. anuals

Estranger: 300 ptes. anuals

Preu de l'exemplar: 25 ptes.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Imp. SS. CC. - Balmes, 89

Dipòsit legal: P. M. 276-1958

=Sumari=

Pàg.

2 EDITORIAL: Les Illes: Província, «Cabildos», Regió.

Aquesta **Editorial** encapçala el nostre número monogràfic sobre un tema que té la seva història, remogut altra volta aquests darrers anys, tractat sobretot i promogut a Menorca i Eivissa.

3 Romà Piña Homs, coneixedor de la història de les Institucions político-administratives de l'antic Regne de Mallorca, us representa un **Esquema polític de les Balears al llarg de la seva història.**

5 Des d'Eivissa, Marià Llobet i Román planteja **El problema balear: ¿Una Diputació per a una província discontinua?**

8 **Una autenticitat representativa per a les Illes** és el que demana Josep Melià en el seu article.

10 **TAULA RODONA: Dels «cabildos» al regionalisme.**

Antoni Tarabini ha coordinat una conversa entre A. Alemany, J. Verger, I. Mari, A. Campins i A. Serra sobre el tema d'aquest número monogràfic. S'hi debat la creació d'aquesta institució no solsament a nivell administratiu-econòmic, sinó també polític. D'aquí es deriva cap a una aclaridora discussió sobre regionalisme dins el procés actual de la unitat europea. (Foto Iñigo)

14 **Brevíssima història de les qüestions autonòmiques de Menorca.**

15 **CONVERSA AMB Rafel Timoner i Sintès.**

Andreu Murillo ha parlat llargament amb l'ex-batle de Maó, que durant la seva gestió a Menorca, a la Diputació Provincial i a les Corts de Madrid va promoure, enmig de grans dificultats, la creació de «cabildos» insulars a les Illes.

18 **¿Quin nom català donarem als «Cabildos insulars»?** ¿Consells o capítols? Llegiu l'opinió de Francesc de B. Moll.

20 **L'ESGLÉSIA NOSTRA al Concili dels joves. Mallorquins a Taizé.** Sebastià Mesquida i Jaume Santandreu conversen amb quatre participants a aquesta reunió ecumènica que s'obrí al célebre monestir de França (30 agost-1 setembre).

23

La RODA DEL MÓN.

Del darrer estiu, políticament calent, Antoni Serra us en dóna una síntesi. Una llarga taringa d'esdeveniments en un espai curt de temps: Xipre, dimissió de Nixon, revolta anti-imperial a Etiòpia, independència de Guinea-Bissau, lluites independentistes i racistes a Angola i Mosambique, aniversari de la caiguda d'Allende a Xile... Mentrestant el capitalisme de sempre fa propaganda de **Les caïres de l'opressió i de la comoditat.**

24 **L'art vist pels artistes.** «Crònica de tres» continua aquest mes la seva enquesta, contestada per Miquel Àngel Femenias i Gamundí.

26 **NOTICIARI. Des de la Rambla. Crònica de Barcelona** per Biel Mesquida i Amengual.

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5110506675

Les Illes: Província, "Cabildos", Regió

Des de la constitució de les Illes en Província, per una llei uniformadora de l'Estat central, sovint Menorca i Eivissa-Formentera han plantejat la creació d'unes institucions administratives que es fessin càrrec dels assumptes insulars i n'assegurassin la representativitat autèntica. Després de la creació dels «cabildos insulars» a les Canàries (any 1911), pels quals cadascuna de les illes té una corporació local amb funcions idèntiques a les de les diputacions provincials, formant dues mancomunitats interinsulars a les Províncies de Las Palmas i Santa Cruz de Tenerife, aquest tema esdevingué més viu i també polèmic, especialment de part d'alguns polítics de Mallorca.

Perquè últimament s'ha insistit en aquest nou plantejament de l'administració de les Illes, amb motiu de la presentació del projecte d'una nova llei «de Règimen local», **LLUC** ha cregut oportú tractar el tema dels «cabildos» (¿els direm aquí **Capitols** —traducció directa de les institucions canàries— o **Consells** —més d'acord amb la tradició de les Illes—?), especialment perquè hi veim una avinentesa de discutir, plantejar i il·luminar un problema de fons, com és ara el de la personalitat del poble de les Illes.

Afrontar l'assumpte dels «Cabildos» és afrontar la configuració geogràfica, històrica, cultural, econòmica, de les Illes dins el present que vivim i patim, dins un futur que entre tots hem d'anar contruint.

Fins ara, el fet provincià no ens ha servit. Ens ha anat esborrant la fesomia pròpia en tants d'aspectes; ens ha fet dependre d'unes decisions del poder central tan forà... i impersonal; ens ha aigualit dins una uniformitat fictícia. Entre les Illes, l'agermanament ideal, històric, cultural, lingüístic, de les quals ningú no ens pot negar, ha creat el recel, la discòrdia, l'enfrontament: perquè, en copiar el centralisme i la uniformació de les Províncies peninsulars, la gestió administrativa s'ha concentrat a Palma; i Menorca i Eivissa han esdevingut una suma de municipis sense capitalitat, sense representació.

Però és que ni tan sols creim que la divisió provincial hagi estat profitosa per a les altres províncies espanyoles, i d'això —especialment durant aquests darrers anys— també les Illes n'han sofert les conseqüències. Desproveïdes de poder i d'institucions enfront de l'Estat centralista per plantejar i resoldre els seus problemes propis, s'han creat entre les Províncies uns problemes de competitivitat absurda:

editoria

així, posem per cas, les Províncies més desenvolupades han absorbit la mà d'obra de les endarrerides, esvaint, tan dràsticament, però al preu de la dura immigració, uns conflictes que les Províncies o Regions haurien hagut de resoldre per si mateixes —i haurien pogut resoldre amb eficàcia— si haguessin tingut autonomia en la seva gestió de la cosa pública.

En el cas que es creïn a les Illes els **capitols** o **consells** insulars, per tal que compleixin la seva finalitat en l'ordre administratiu-econòmic, cal assegurar-los uns fonaments d'ordre polític general, i regional en concret.

Aquests fonaments o pressupòsits són: una més àmplia democratització dins l'Estat espanyol i, dins aquest àmbit, el reconeixement de la personalitat pròpia de les diverses regions naturals i històriques i, entre elles, de la nostra. Perquè ha de quedar ben clar que qualsevol reestructuració en la vida de les Illes —i en desitjam moltes— ha de contribuir a afermar la nostra personalitat com a poble de les Balears i de les Pitiuses per tal que mallorquins, menorquins i eivissencs edifiquem agermanats un destí que, per tantes raons, és comú, conservant intacta la fesomia i les característiques de cadascuna de les illes, la qual cosa no pot ser, no ha de ser mai, causa d'enfrontaments sinó de complementarietat.

Esquema polític de les Balears al llarg de la seva història

per Romà Piña Homs

L'antiga Cúria d'Eivissa (G. Vuillier)

Les Balears d'avui, als ulls de qualsevol persona de cultura mitjana, constitueixen, geogràficament, un arxipèlag mediterrani de cinc illes, i políticament, una província espanyola que té per capital administrativa Palma de Mallorca.

Però, a l'hora de cercar noves fórmules administratives per a les Illes, resulta interessant traçar un esquema de com s'han relacionat les unes amb les altres i davant el poder central al llarg dels segles.

De Roma a l'Islam

Les Balears entren de ple dins la història a rel de la Conquesta Romana. Podem dir ben poca cosa de les seves organitzacions polítiques en èpoques anteriors. En ser conquistades devers l'any 123 abans de Crist, les illes formaven dos conjunts geogràfics diferents: per una banda, les Gimnèsies —o Balears pròpiament dites—, formades per la *Insula Maior* (Mallorca) i la *Insula Minor* (Menorca); i per l'altra, les Pitiuses, formades per Eivissa i Formentera. Ambdós arxipèlags —Pitiuses i Gimnèsies— quedaren incorporades, en principi, a la província romana de l'Espanya citerior. Més tard, sembla que entre els anys 366-385, el conjunt de totes les Illes, ja anomenat Balears, es constitueix en «Província praesidialis», depenent de la diòcesi d'Espanya i Palma quedà com a capital o metròpoli de l'arxipèlag.

Entre els anys 426 i 455 aproximadament, les Balears, juntament amb Còrsega, Sardenya i Si-

cília, passen a formar part de l'imperi vàndal de Genseric, establert al Nord d'Àfrica, que tenia per capital Cartago. Quan aquesta ciutat fou presa per Belissari l'any 533, desapareix l'imperi vàndal, i les Balears, junt amb Còrsega, constitueixen una província bizantina.

Devers els anys 900, les Balears s'incorporen a l'Islam, passant a ser conegudes com les «Illes Orientals d'al Andalus». Durant els distints períodes de dependència islàmica, les Illes són governades per un *Walí* o governador, depenent del poder central establert a Còrdova, en un principi. Aquest *Walí* resideix a *Medina Mayurka* (Ciutat de Mallorca) i nomena els seus delegats de Menorca i Eivissa, com a *N'aib* del *Walí*, que les fonts cristianes anomenen *Qadí* o *Almoixerif*, i les musulmanes *Sayj* (vell). Talment anomenen el governador o príncep de Menorca, quan aquesta illa viu els seus últims anys d'independència com illa tributària d'Aragó, després de la conquesta de Mallorca i Eivissa. Tant a Mallorca com a Menorca sembla que hi ha un consell merament consultiu integrat per notables de les Illes.

Les institucions catalanes

La conquesta cristiana no és una empresa unitària. Es va realitzant en fases successives. Primer Mallorca, a la qual la Carta de Franquesa de 1230 atorga la categoria de Regne en el context federal catalano-aragonès. Després Eivissa, que té la carta de població de 1236, la qual, tot i esser

Banderins SALMA

Escuts, insígnies i calcomanies

Eusebi Estada, 150-2.ª-1.ª Telèf. 25 26 33
PALMA DE MALLORCA

Taller Mecànic

FILLS DE JACINT SOBERATS

Venda de Motors i Bombes **Guarch**
Major, 45 - Tel. 540291 - SA POBLA

4CATS

galeria d'art

C/ San Sebastian, 7

Tel. 22 64 93 Palma

VICENT CORTINA

30 setembre - 12 octubre

ARRANZ BRAVO i BARTOLOZZI

14 octubre - 9 novembre

una transcripció quasi literal de la de Mallorca, no oblidant l'adequació a les seves circumstàncies peculiars. I finalment, Menorca rep la seva estructura político-administrativa a través de la Carta de Franquesa de 1301.

A partir d'aquest moment històric es planteja la qüestió de la connexió real de les Illes entre si. Des d'aleshores totes pertanyen al context político-cultural català. Tant en el període de la monarquia independent com en el de l'annexió al Principat de Catalunya i després a la unitat política hispànica, les Balears pertanyen al que podríem anomenar «l'ànima catalana». Els comtes-reis no es cansen de repetir-ho en una sèrie de cartes o privilegis: *...e aquell Regne sia dit part de Catalunya*, ens dirà Pere IV, com més tard Ferran el Catòlic reafirmarà: *E com los poblats en la nostra illa e Regne de Mallorques se n'alegren de totes les favors e prerrogatives atorgades al nostre Principat de Catalunya, e amb les constitucions e Capítols de Cort de Catalunya que governen e viuen e són reputats per catalans*.

Queda, doncs, força clar que l'arxipèlag Balear, fins a la Guerra de Successió espanyola, apareix sota la denominació de *Regne de Mallorca e illes adjacents* i es constitueix com a unitat política en concepte de regne, associat a Catalunya. Però el curiós i interessant d'aquesta situació és que Mallorca, Menorca i Eivissa, per bé que tinguin el

vinde de comuna unió en la persona del Virrei o Governador General, que resideix en el *Palau de la Ciutat de Mallorques*, organitzen per separat la seva vida administrativa. Cada illa, sobre la base de la seva primitiva Carta de Població, té el seu Dret públic i privat peculiar. A Mallorca, representant-ne i gestionant-ne els interessos, funciona el *Gran e General Consell*. I de la mateixa manera Menorca té el seu *Savi i General Consell*, i Eivissa el seu *Consell general*. Les prerrogatives d'aquestes institucions supra-municipals són amplíssimes, puix abasten des de la defensa militar de l'illa o el seu proveïment i salut pública, fins a la defensa de les seves garanties constitucionals. La independència de cada illa envers les altres es posa en evidència a l'hora d'acudir a les Corts catalanes. Mallorca i Eivissa tenen la seva pròpia representació i Menorca l'ostenta des de 1343.

De tot el que he exposat, sembla deduir-se que bona part de l'Edat Mitjana i Moderna, la Ciutat de Mallorca, encara que fos la Capital del Regne, no era la metròpoli de les altres illes, les quals tenien a Eivissa i Ciutadella les seves capitalitats. La Crònica del Rei En Jaume I ens diu que *Mallorca musulmana era cap de les altres illes e feien ço que el senyor de Mallorca los manava*. Però en la nova estructura, atorgada pels reis catalans, apareix amb tot el seu vigor l'esperit federatiu catalano-aragonès. Cada illa té el seu governador, subordinat al Lloctinent o Governador General de Mallorca, i a la cúria d'aquest es resolen les apel·lacions de les altres illes. A part d'això, cada illa integra una unitat política, amb els seus òrgans locals de govern, el seu dret propi i la seva representació particular davant el poder sobirà de la monarquia.

Després de la guerra de Successió

Els decrets de *Nueva Planta*, implantats per Felip V, acaben amb l'antic Dret Públic Balear. A partir de 1715 desapareixen els governs autònoms de cada illa. Els Consells Generals passen a l'arca dels records, i les Illes, després de la recuperació de Menorca del poder dels anglesos, formen una unitat administrativa que, des del naixement de les Diputacions provincials, no coneix més circumstàncies de la vida local que la provincial i municipal, deixant dins l'oblit aquelles fórmules entremetges que, en el cas de les Balears, semblaven ésser consagrades per la història i el sentit comú.

ROMA PIÑA HOMS

D'UNA MALA FOTOGRAFIA
FEIM UN BON RETRAT

FOTOGRAFIA RUL·LAN

Gral. Goded, 10

Davant la Diputació — PALMA

MARIÀ LLOBET

És innegable que de totes les Províncies espanyoles, tan atupades i vilipendiades, l'única real, indiscutible, precisa i autèntica és la nostra: la que componen les illes Balears. Els seus límits són clars, exactes, definitius; la seva extensió i població són normals dins l'organització provincial espanyola. No cal perfeccionar-la, ni àdhuc modificar-la —ampliant-la o reduint-la— sense caure en l'absurd. Cap altra no té una personalitat tan definida; ni tan sols les Illes Canàries, per mor de l'artificial i forçada divisió d'aquell Arxipèlag en dues províncies, l'any 1927, degut a lluites internes.

A Balears, la regió, l'arxipèlag, coincideix amb la Província. No hem hagut d'esperar el transcurs dels cent quaranta-un anys que duim de divisió provincial per prendre consciència de que formam tots part d'una mateixa província. Sabem que existeix, que la tenim viva i inalterable. L'estimam i ens sentim còmodes en ella i en la seva unitat i l'acceptam com un element vital precís i quotidià. Ho sabem així per abundoses i transcendents raons geogràfiques, històriques, socio-polítiques i econòmiques. I és que la nostra província era una realitat ja abans de néixer com a tal l'any 1833.

Però també sabem que la nostra província és peculiar perquè és **discontínua**. I aquesta **discontinuitat** és profunda. Entre els seus distints trossos, que són les illes, s'estén adesiara el «mare liberum». En aquests casos, per anar d'una a l'altra, cal sortir d'Espanya i del seu mar territorial. Aquesta discontinuitat la fa variada i sobretot la fa, fonamentalment, **agrupació d'illes**, enfront de les províncies continentals que són **agrupació de municipis**.

Aquesta peculiaritat vital ens mena a la consideració del problema que es va plantejar a la nostra província des del mateix dia de la seva constitució i és el de la idoneïtat per regir-la, governar-la i administrar-la de la Corporació provincial de règim comú, és a dir, de la Diputació provincial.

El règim local espanyol vigent, que arranca de les Corts de Càdiz, i més concretament en el fet provincial de la divisió territorial, ordenada pel Reial Decret del 30 de novembre de 1833, obra de D. Javier de Burgos, parteix del principi, fins aleshores pràcticament desconegut, de la uniformitat. Si hem de comprendre, justificar i fins lloar l'aplicació del dit principi en una organització administrativa revolucionària que, obsessionada pel principi d'igualtat dels ciutadans

El problema balear

¿Una Diputació per a una província discontínua?

Foto Torrelló

davant la llei, maldava per tallar d'arrel les diferències abusives entre les comunitats nacionals, heretatge d'una Edat Mitjana que no tenia una concepció general i abstracta del Dret i d'una Monarquia absoluta que institucionalitzà i adesiara augmentà tals diferències; hem de convenir amb no menys fermesa que, salvant el principi d'igualtat davant la llei en l'essencial i, fins i tot en qualque ocasió per mantenir-lo, cal reconèixer algunes peculiaritats que deriven de diferències reals i evidents. D'aquí ve que avui estigui en crisi el principi d'uniformitat en l'organització local. «Aquest uniformisme —diu Lluís Morell Ocaña en la seva obra **Estructuras locales y Ordenación del espacio**—, perfectament lògic en la dialèctica del segle XIX és avui clarament un postulat que necessita de ser superat».

El principi de l'uniformisme fou aplicat tan rigidament a Espanya pels legisladors que instauraren el nou règim local espanyol, que ni tan sols consideraren la realitat illa, desconeixent totalment i abso-

luta la peculiaritat insular, malgrat l'evident característica d'una discontinuitat territorial de tanta transcendència sociològica i econòmica, i la realitat d'un arrelam històric, cristallitzada en venerables institucions insulars, com els «Cabildos» canaris i les «Universitats» balears.

En negar a les illes tot dret a una consideració especial i en incloure-les dins l'ordenació comuna, es produïren les següents conseqüències:

a) Que les Illes es dividiren en Municipis, segons la disposició general. Només en un cas —Formentera— una illa esdevé un sol municipi (amb els illots de la vora) i encara es comet la supina desatenció d'anomenar-lo oficialment «de San Francisco Javier» —nom de la capitalitat— i no «de Formentera». Les illes petites dels arxipèlags balear i canari són adscrites a municipis de devora (Cabreria, al de Palma de Mallorca; la Graciosa, a Teiguise, etc.), i les del litoral continental, igualment, a municipis de la riba.

b) Que es constituïren en dues províncies —cosa bastant lògica— els dos arxipèlags principals, el balear i el canari, quedant les illes del litoral adscrites a la província en què quedava el municipi al qual pertanyia.

c) Que els seus municipis foren dotats d'Ajuntaments.

d) Que s'establiren Diputacions provincials per al govern i administració de les províncies.

Les Diputacions nasqueren per a la Història en la Constitució política de la Monarquia espanyola, promulgada a Càdiz el dia de Sant Josep de 1812. La Llei de 3 de febrer de 1823, amb la Instrucció per al Govern econòmic-polític de les Províncies i el Reial Decret complementari de 1835; les Lleis de 1882 i l'Estatut provincial del 20 de març de 1925, són les fites que, fins a l'actual règim, que sorgeix amb la «Ley de Bases» de 1945, marquen la lenta evolució de la institució.

Sembla evident que la Diputació provincial, concebuda per a províncies continentals, amb la seva estructura comuna i uniforme, no és l'entitat adequada per a regir, governar i administrar una província discontinua com la nostra, una pro-

vincia que és, abans de tot, **ajuntament d'illes**. Fonamentalment perquè tenim més interessos, més aspiracions, més necessitats de planificació i gestió, més problemes **insulars** que **provincials**. És antinatural i il·lògic que la gestió d'assumptes essencialment insulars estigui en mans d'un organisme **provincial**, com seria absurd i il·lògic que l'administració estatal s'encarregàs de gestionar els interessos municipals. Si buidàssim la nostra Diputació de les seves competències **insulars** i li deixàssim solament la gestió de la competència purament **provincial** restaria quasi totalment desinflada.

Per això, en reconèixer als arxipèlags balear i canari la seva condició de províncies l'any 1833 —amb la qual cosa aparentment se'ls afegia un nou motiu d'unió—, el que va succeir fou que se'ls tirà una poma de la discòrdia amb la creació de les seves Diputacions provincials, puix en lloc d'anar-se acreixent la tradicional unió i formant una consciència provincial —com s'esdevenia a les altres províncies, cosa que permetria dir al ministre de Governació, D. Blas Pérez: «La Província es ya, quiéranlo o no sus detractores, una

realidad que vive sobre el solar de España»—, sorgiren entre les illes de cada arxipèlag unes desavinences que, en el cas de Canàries —amb un nombre major d'illes i amb un equiparament de forces entre Gran Canaria i Tenerife—, arribaren a adquirir proporcions de guerra incruenta interinsular. Això arribà a preocupar seriosament el Govern i, en època de Canalejas, el decidí a cercar la solució dels «Cabildos» insulars; mentre a les Balears, per existir una aclaparadora superioritat d'una illa sobre les altres, el problema quedava ofegat perquè s'interpretava, a tort, que era un problema de minories i que, per afrontar la seva solució, calia enfrontar-se amb la majoria, la qual cosa és tasca de sants i d'herois, no de polítics i funcionaris.

Ara, a les vigílies de la discussió a les Corts de la nova legislació local espanyola, és el moment oportú per reflexionar seriosament i sense passió, —que hi reflexionin també els nostres Procuradors en Corts i els diputats provincials— sobre diverses qüestions relacionades amb el que he dit.

Aquesta Diputació provincial que compta, sobre 20 diputats, solament amb dos representants d'Eivissa i Formentera i dos de Menorca; aquesta Diputació, que ja el primer dia de la seva existència —4 de gener de 1836— pogué constituir-se i funcionar legalment sense l'assistència dels representants de les illes menors, ¿és l'organisme apte per regir, governar i administrar els interessos de la nostra estimada província?

Els interessos de les Illes ¿no serien millor i més justament regits, governats i administrats si s'establís a les Balears un sistema d'Administració provincial **compartida** entre les Illes, a base de Diputacions insulars i una Diputació provincial, o de «Cabildos» insulars, com a Canàries i una Mancomunitat de «Cabildos»?

L'obstinació de mantenir la Diputació ¿no ens causarà l'enorme perjudici de seguir endinsats en un règim comú, no planejat per a les illes, i que ens priva dels beneficis que lògicament obtindríem si se'ns consideràs una província «peculiar», com es consideren les províncies canàries, i que dia rera dia avui ens són negats?

Tinguem també la certesa que les illes menors no s'han sentit mai còmodes en l'actual organització provincial de règim comú, que no afavoreix tampoc l'illa major perquè igualment queda privada de la seva personalitat. És cert que llurs diatribes no han assolit mai la virulència de les Canàries, on els malcontents eren enorme majoria (sis illes enfront d'una i majoria de població i superfície), però tan-

mateix és cert que, si el sistema es considerarà dolent i injust en unes illes, també ho serà a les altres, puix en aquest cas l'opinió, ni àdhuc el carisma de la majoria, pot alterar l'essència d'una realitat. Llurs queixes principals i més sonades s'han dirigit contra l'actuació de la Diputació i la seva falta d'atenció i àdhuc de coneixement dels problemes de les illes menors. Hom ha pretès demostrar —encara que no estigui aquí l'essència del problema— que el que aporten Menorca, Eivissa i Formentera a la Diputació pujava més que el que s'invertia en les dites illes. La Corporació provincial ha excusat sempre la seva falta de dedicació a les illes menors al·legant una hisenda precària, manca de mitjans econòmics, etc. És certament lògica i comprensible la desconfiança de les illes menors enfront de l'illa major i la Diputació provincial, si recordam la feble participació d'aquelles. Amb tan migrada participació, mai no es pot fer prevaler el criteri de les illes menors en el si de la Diputació i, al que més poden aspirar, és a fer-se escoltar, i amb això, tot el que rebin serà per favor, paternalisme o condescendència dels diputats mallorquins,

però mai perquè puguin imposar legalment llur opinió a la Corporació provincial, si no compten amb el suport de diputats mallorquins.

Nogensmenys, el **problema balear**, encara que tenguí els mateixos fonaments que el **canari**, no ha transcendit, com transcendí aquest, principalment perquè un gran sector mallorquí no l'ha considerat, fins ara, com un vertader problema. Avui, el mallorquí que coneix el problema comença a convèncer-se que un règim similar al canari seria més beneficiós per a Mallorca, que aquest modest imperi que ara exerceix sobre les illes menors. Però és ben cert que, fins avui en dia, no solament es defugia sistemàticament aquest problema, sinó que àdhuc es feien pressions perquè no fos plantejat, exposat o presentat; que les tímides i reservades consultes, fetes pel Govern per conèixer les opinions de les illes, s'han realitzat sense preparació prèvia i adreçades a molt comptades persones. S'han exagerat les dificultats financeres que suposaria per a les illes menors la implantació d'un règim similar al canari i fins i tot els detractors del sistema s'han servit de les rivalitats internes de les illes.

Recordem, per acabar, que Calvo Sotelo, en l'exposició de motius del «Estatuto provincial», amb assenyada i destra visió del problema, resumia les crítiques fetes a la Diputació i reconeixia que el sistema establert pecava d'encarcarat i inflexible puix «su rigidez había engendrado muchos daños» i «era incompatible a veces con la Geografía» i «propenso, por otro lado, a hegemonías inevitables que, sin quererlo nadie, derivan en abandono de servicios y olvido de pueblos y comarcas excéntricas», i constitueixen «en fin, una invitación perenne al quietismo, a la negligencia y a la desidia».

Quan escrivia aquestes frases l'any 1925 ¿pensava en el problema canari, ja resolt, o en el problema balear, encara latent?

MARIA LLOBET I ROMÁN

COMENÇA EL CURS ESCOLAR. PER A ENSENYAR LA NOSTRA LLENGUA, els centres docents disposaran d'aquests llibres de text:

Per a nins de 9 a 10 anys: LA LENGUA DE LAS BALEARES, 1.

Per als majors de 10 anys: LA LENGUA DE LAS BALEARES, 2.

Corona de comte

¿Pagarà el compte?

EN PREPARACIÓ:

Per a infants de 6 anys:

«À BÉ CÉ, SA PASTERA JA LA SÉ».

Per a nins de 7 a 8 anys:

«JA SABEM LLEGIR», I.

Un conte o rondalla.

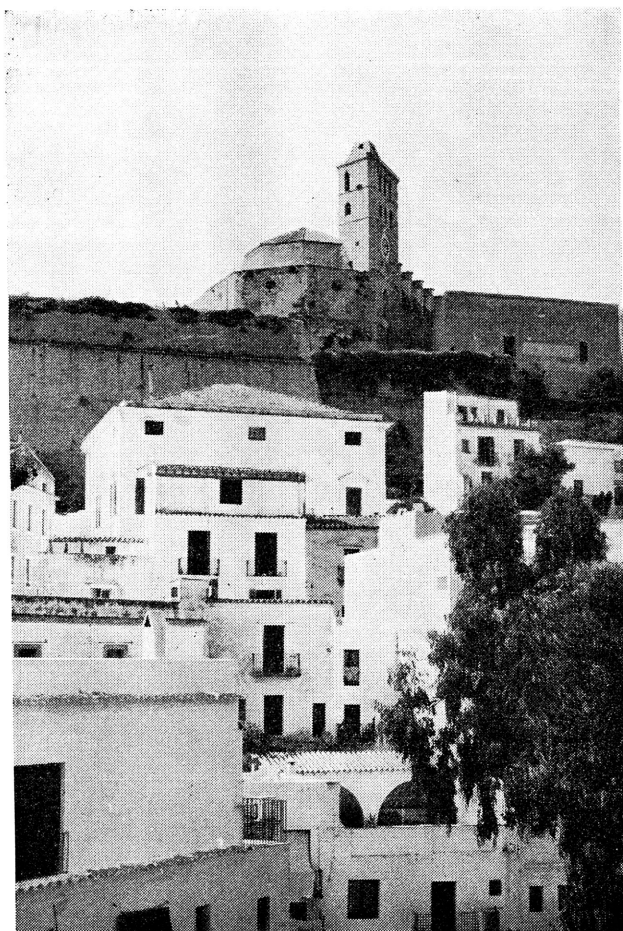
LLIBRES
MALLORCA

Fortuny, 13 Telèfon 21 35 88

CIUTAT

JOSEP MELIÀ

Una autenticitat representativa per a les Illes

La descentralització, fonamentalment, és un concepte administratiu. I pressuposa, a més a més, el reconeixement i l'acceptació del centralisme. Per això no n'hi ha prou amb descentralitzar. Cal tota una inversió de la piràmide de poder. Retornar la capacitat de decisió als ciutadans. Dignificar la Societat colonitzada i esborrada per l'Estat.

La centralització converteix la societat en província, els països en divisions tècniques artificials. Les Illes Balears, per exemple, són una província de la qual ni tan sols el nom se'n sap amb certesa. El fet insular és desconegut. La província és una llista de municipis per orde alfabètic. La província és una unitat abstracta: una representació abstracta de conceptes igualment abstractes. Esser menorquí o eivissenc, en termes administratius, és no ésser. La matrícula dels cotxes els fa de Palma de Mallorca. De Menorca o d'Eivissa no se'n parla als carnets d'identitat ni a les partides de naixement. No hi ha un pas entremig entre el municipi i la província. A cada persona, des de petita, se l'acostuma a que el fet insular no té categoria administrativa ni representació civil.

Perillosament, per cert. Perquè la vida no tolera buits i tracta d'omplir-los a la seva manera. Es així, posem per cas, que la rigidesa de les estructures administratives, fins i tot les d'estricta caràcter local, ha vingut a ser contestada per tota casta d'interessos ideològics, és a dir, estrictament polítics. El Movimiento, els Sindicats, sí que reconeixen el fet insular. I tenen consells a escala insular. La qual cosa, no fa més que complicar la qüestió. Perquè aquesta primària representació no té cap òrgan de gestió i no fa més que remarcar l'oportunisme i la manca d'uns principis generals d'organització que sien mínimament coherents.

¿Hom pot pensar, amb rigor, que Menorca o Eivissa accepten no tenir cap altra representació corporativa que la sindical o la del Moviment? ¿I, sobretot en aquest segon cas, que en principi resultaria el més idoni sobre el paper, quan es dona la circumstància de que aquests són presidits pel respectiu Delegat del Govern? ¿En definitiva, quan el reconeixement feble de la circumstància insular s'opera des d'una escala no representativa i l'única cosa que fa és crear un escaló principalment governatiu a nivell d'illa, enganant tothom, donant a entendre que pot existir representació de cúspide sense representació de base?

No estic d'acord, per tant, ni amb els qui es veuen conformats per la realitat actual ni amb els qui creuen només en els consells (*cabildos*) insulars com a instruments de gestió a una escala territorial òptima com és l'illa. Es cert que a una illa hi ha un gran nombre de temes que vénen plantejats, i lògicament haurien d'ésser resolts, a escala insular Això és l'avantatge substancial dels consells sobre les Diputacions: el seu acostament a la realitat física i social. Però no surt de l'esquema del centralisme admès i confessat. Si, com és obvi, no hi ha una autenticitat representativa des de baix que converteixi els consells en l'entitat representativa d'una col·lectivitat, d'una illa que és gairebé igual que dir de tot un poble.

Perquè no hauríem de dubtar de que l'eficàcia tècnica és necessària. Però, per no caure en la tecnocràcia, hauríem de pensar que no n'hi ha prou amb una bona governació si s'exclou la participació, la democràcia i la interpretació dels estats de consciència col·lectius. Sobre tot en allò que tenen d'evolutius i abocats al canvi social i estructural.

El tema, doncs, té una dimensió administrativa, que és la que primàriament hom pot guanyar, que consisteix en una simple revisió, amb desconcentració funcional, dels mecanismes de gestió. Però, alhora, conté un aspecte substancialment polític: la representació col·lectiva de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera, com a comunitats dotades de personalitat, que pressuposa entroncar amb una tradició perduda i facilitar el reconeixement d'una unitat sense imposicions ni paternalismes de cap mena. Una unitat basada en el respecte i l'admiració i defensa de la llibertat dels altres.

Però això, com és clar, és inviable sense una democratització efectiva de la vida local, sense una transferència de competències i sense admetre que els aspectes administratius del tema només representen una victòria inicial que mai no pot ésser definitiva. En resum: que els consells són un lloc de partida i no una meta d'arribada. Però l'eficàcia dels quals, a l'hora de la veritat, es deduirà, més de que, servint de contrapunt a l'absurd de la provincialització, permetin crear consciència de que ésser menorquí o eivissenc, i mallorquí també, no és un fet biològic, i vagament cultural, sinó una responsabilitat concreta que inclou unes possibilitats d'actuació, uns compromisos de lluita, i compta amb uns mecanismes primaris, però moralment progressius, de representació i d'identificació. Els pobles que només poden ésser identificats per la geografia són pobles sense transfons cultural ni viabilitat històrica. La geografia, i la cultura, han de servir de vasa institucional als termes de convivència i articulació pública de les comunitats. Sembla que és una cosa elemental però el cert és que cap de les nostres illes té partida de naixement administratiu. I allò que no existeix mal pot aspirar a sobreviure.

Els *cabildos* insulars amb tots els seus defectes, almenys suposen un principi de reconeixement de la personalitat moral d'uns pobles. Sembla clar, doncs, que a partir d'això l'apatia pot ésser transformada en voluntat de canvi i la desmoralització en esperança. No sé si és molt o poc. Almenys és més que ara.

JOSEP MELIA

POLISSES PER SENTIR-SE SEGURS

Vostè les necessita pel seu negoci, casa, vehicle... i també per la seva pròpia vida.

Demani informació sense compromís a qualsevol de les nostres oficines i agents.

MARE NOSTRUM
vol estar al seu servei

DIRECCIÓ GENERAL:
Via Roma 45 - Tel 212800
PALMA DE MALLORCA

Dels "cabildos" al regionalisme

Endemés dels articles de fons d'aquest número monogràfic, LLUC ha cregut oportú polsar l'opinió de persones interessades en el tema. Hi ha algunes presències que no han estat possibles: Josep Melià, que tenia molt interès en participar en aquesta taula rodona. Hem de lamentar l'absència d'un o alguns representants de Menorca. Havíem convidat en Ferran Gomila, missèr menorquí, que ara és absent de Mallorca.

Conversen al voltant d'aquesta taula Antoni Alemany, director de «Diario de Mallorca»; Joan Verger, notari, vice-president d'Obra Cultural Balear; Isidor Marí, eivissenc, professor de la Facultat de Filosofia i Lletres de Ciutat; Antoni Campins, economista, i Antoni Serra, escriptor, que arribà al final. Antoni Tarabini coordinà la taula rodona.

El plantejament administratiu-econòmic

A. TARABINI.—El primer que hauríem de veure, des d'un punt de vista administratiu, és quins avantatges tenen i quins inconvenients poden tenir els «cabildos». Un segon punt seria veure inclús si aquests avantatges són possibles sense un enfocament polític, i no purament administratiu.

Comencem, doncs, pel punt de vista econòmic.

A. CAMPINS.—D'entrada em sembla obvi que la creació de «cabildos» ha de dur a una administració més encertada des de tots els punts de vista. Però aquesta institució no ho pot resoldre tot: de fet els problemes que a les Illes es deriven de l'Administració de la Diputació no són ni els més difícils ni els més importants. Els problemes econòmics en relació amb l'exterior: Europa, Espanya, turisme... resten al marge.

A. TARABINI.—¿Hi ha tal volta

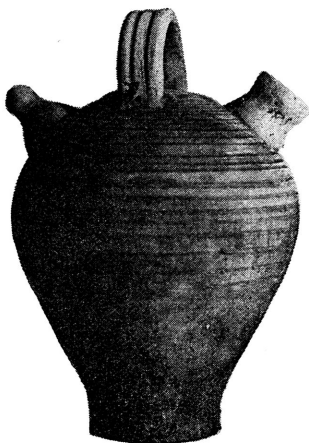
grups de pressió econòmica, d'escassa representació política i que ara senten aclaparats per monopolis estrangers, que consideren que els «cabildos» els donarien una certa preponderància «política» que els permetria controlar l'economia de les Illes?

A. ALEMANY.—Jo pens que el tema dels «cabildos», des del punt de vista administratiu, és irrelevant. Tal institució no serviria més que per repartir la misèria de l'actual Diputació, a nivell insular. Ara bé, crec que hi ha una justificació política: el de la representativitat a escala insular, no diré per resoldre els problemes, perquè pocs problemes es resolarien amb aquest règim administratiu-econòmic-polític que tenim. Però ajudarien a crear una consciència d'unitat i —el que és més important— el dia que vinguí la regionalització a Espanya, aleshores serà una cosa ben positiva que estiguin creats i funcionant els «cabildos». Som partidari d'aquests com una passa prèvia pel dia de demà. Ara, això s'hauria de debatre a

nivell de les tres Illes, i sincerament, perquè sembla de vegades que és Mallorca la que està impedit la creació de «cabildos» Això és equivocacat, perquè les protestes no han de ser contra l'administració local mallorquina, sinó contra l'administració perifèrica de l'Estat, que és en definitiva qui ha de frenar o impulsar la creació dels «cabildos».

A. TARABINI.—Caldria insistir en aquests dos punts: encara que el plantejament administratiu-econòmic no duu enlloc —ha de ser un plantejament polític—, val la pena defensar aquesta institució i a partir d'ella anar més envant; segon: que és un problema d'administració central i no de que Mallorca l'aturi o no. Tu, com eivissenc, què hi dius?

I. MARI.—Actualment les reticències dels eivissencs passen per Mallorca, perquè la direcció de la Diputació actualment la porta Mallorca. Ara bé, és evident que la decisió de canviar les estructures administratives no la pot prendre la Diputació ni

Ceràmica
popular
de Mallorca
i de fora
Mallorca

Brui-
xeries

c. Estanc, 25

Palma de Mallorca

El Drach

BIJUTERIA DE NOVETAT

OBJECTES TÍPICS DE MALLORCA

Sant Domingo, 25 i 27

CIUTAT

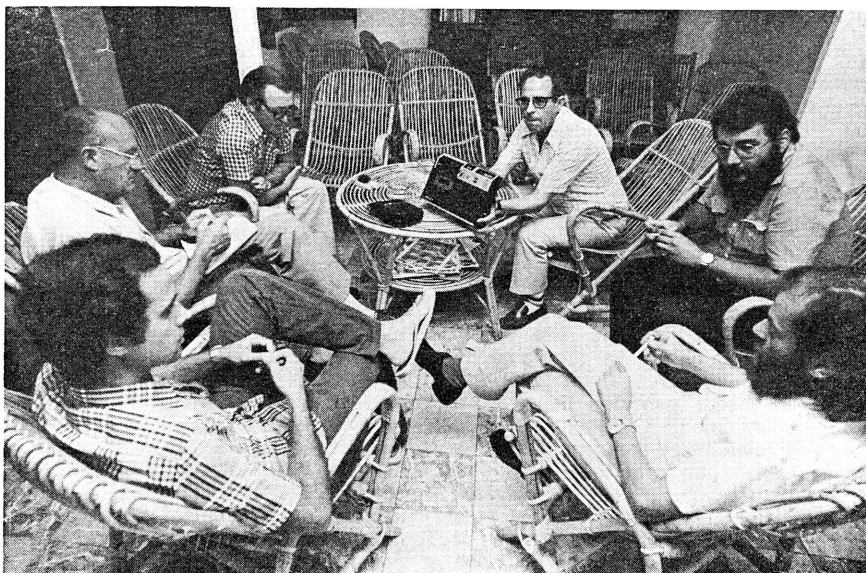

Foto Iñigo

cap altre organisme de Mallorca; això ha de venir de més amunt. Per altra banda, jo som partidari d'una reestructuració de l'administració de la política local. Aquesta s'ha de fer a partir d'una realitat bàsica d'una representativitat.

A. TARABINI.—Però a nivell de poble, no es presenta —potser a vegades amb trampa o mala voluntat— una rivalitat entre dos pobles: Mallorca i Eivissa?

I. MARI.—A Eivissa hi ha la idea de que les possibilitats que té la Diputació s'apliquen més a Mallorca que a les altres illes; dins el repartiment econòmic, la població eivissenca se sent marginada.

A. TARABINI.—Però ¿consideren que la culpa d'això és el poble mallorquí o l'administració?

I. MARI.—Generalment la gent eivissenca creu que la culpa és dels mallorquins. Es una opinió, evidentment, que no s'aguanta. Perquè la culpa és dels qui prenen les decisions dins la Diputació que, per altra banda, no representen la voluntat del poble mallorquí.

Cada illa. una comunitat natural amb representació

A. ALEMANY.—Jo insistesc en l'aspecte polític de la qüestió. ¿Per què les illes menors volen «cabildos»? Perquè una illa és l'exemple més típic d'una regió natural. Molts de problemes s'esgoten dins el marc insular, i una administració que no contempli aquesta realitat física i econòmica té el perill de no ser justa i de ser ineficaç. Ara, cal enmarcar el tema dins una visió més ampla: la política regional. En aquests moments ¿qui administra l'illa? Per una banda,

els municipis, i lo que no fan els municipis, i fonamentalment l'administració perifèrica de l'Estat: a través o bé del Governador civil, o bé de les Delegacions ministerials, que són un desgavell de funcionament i de concepció, etc. Apuntar totes les dades crítiques contra la Diputació, seria injust.

J. VERGER.—Crec que és necessària la creació dels «cabildos» perquè cada illa, com ha dit N'Alemany, forma una comunitat natural i cal que tengui representació. Ara també l'arxipèlag forma una altra unitat, perquè és una unitat natural, i aleshores caldria que les illes estiguessin unides per una —diguem-li— Diputació General. Llavors crec també que el problema de fons no és aquest: perquè les Diputacions avui en dia són quasi mig mortes, sigui perquè no tenen possibilitats econòmiques, sòcio-polítiques... i les Delegacions estatals —que ens envien aquí— no són representacions de la Província...

A. ALEMANY.—Es la tecnocràcia pura.

J. VERGER.—Sí. I llavors tenim aquesta Comissió provincial de serveis tècnics que García Enterría, catedràtic de Dret administratiu de Madrid, qualifica d'anti-Diputació... Per tant, si s'arriben a crear aquests «cabildos» tenim la possibilitat de que siguin només damunt el paper, però no damunt la vida. Per tant això s'enllaça amb el problema de la regionalització i descentralització a Espanya, perquè, si no, és un problema totalment aïllat, ens hi rompem el cap i no aconseguirem res, encara que la llei digui: «TENEMOS CABILDOS EN CADA UNA DE LAS ISLAS». Seria un organisme burocràtic més —si no es potencia la base cap a dalt— sense col·laboració ni participació; no plantejarem els problemes que ens afec-

ten i tornarem a estar a les mateixes.

A. ALEMANY.—A pesar de tot, val la pena: perquè es té un òrgan insular. A l'hora de dirigir-se al Govern, Menorca i Eivissa han d'utilitzar un mitjà que no és el seu.

A. TARABINI.—Vist que els «cabildos» s'han d'enfocar no sols des del context administratiu, sinó del polític, més general, N'Alemany diu que val la pena —amb tot— lluitar per això per després aconseguir l'altre; però En Verger diu: Sí, val la pena però alerta, perquè si lliutem pels «cabildos», tenim el perill de que això quedi damunt el paper.

I. MARI.—Estic d'acord amb N'Alemany: els mitjans de la Diputació, encara que es repartissin equitativament, no satisfarien cap de les illes. Per tant, si es tracta de crear un «cabildo», aquest hauria de ser representatiu a nivell polític de la voluntat de cada illa i, en segon lloc, hauria de tenir unes possibilitats d'actuació d'acord amb les necessitats de cada illa.

Regionalisme burocràtic o democràtic?

A. ALEMANY.—En política, tot el que sigui tòpic crec que és «pecat mortal». Hem de partir d'una normativa legal vigent. En aquest sentit, som pessimista. Perquè la Llei de Règim local pot ser que democratitzi els municipis, si es combina amb la d'associacions. Ara, no hem d'oblidar que Espanya és constitucionalment un règim de «unidad de poder y coordinación de funciones» i que a Espanya durant molts d'anys no s'ha parlat de regions. Quan a França se n'ha començat a parlar, aleshores aquí també. Però, alerta, que això és el gran perill que té el regionalisme a Espanya: perquè el regionalisme francès no és més que un centralisme acusat, perquè l'Estat modern ha de mester unes circumscripcions i ja no li serveixen les antigues províncies o departaments...

J. VERGER.—Bé, però hi ha dues castes de regionalisme: un burocràtic i un democràtic.

A. ALEMANY.—Jo crec que es produirà dins el futur immediat una democratització de la vida municipal i local. No tant com hauria de ser, però en part es produirà. Per ara, jo pens que a Espanya més que una descentralització, hi haurà una descentralització de funcions.

A. TARABINI.—I això inclús té més acceptació quasi constitucional...

A. ALEMANY.—Quasi, quasi. Baldament hi hagi un article de la Llei orgànica que diu: «otras circunscripciones distintas de la Provincia». Però pens que aquestes circumscripcions no s'entendran com a Itàlia, o Alemanya, sinó com a França.

J. VERGER.—Ara ja anam a un tema que és més ampli que el

de «cabildo-cabildo»: és el problema general de la unificació europea.

A. TARABINI.—Crec que en Campins té qualche cosa a dir...

A. CAMPINS.—Sí. Crec que els «cabildos» són necessaris quant a l'«administració», a un nivell baix, a nivell d'urbanisme. No a nivell polític. El problema gros que hi ha aquí, a les Illes, és a veure si és possible comptar amb uns organismes que tinguin un poder enfront de l'administració central: no es tracta de delegar unes funcions, sinó de tenir una veu sobre tot el que afecta al poble. Aquí és on jo som pessimista, per moltes raons. Els problemes que tenen les Illes no es poden resoldre amb una estructura política dins les Illes. S'han de resoldre a partir d'un replanteig de les relacions amb Espanya i Europa. Perquè des del moment en què l'economia es planteja a nivell del país com es fa ara i no de la regió, hi haurà uns beneficiaris i unes víctimes, i dins aquest esquema les víctimes serem sempre nosaltres. Perquè el nostre paper és molt concret: fer de cambriers. Hem de dur unes divises i amb elles hi haurà unes indústries. Que això, a escala de tot el país, és molt lògic. Ara les divises entren aquí i les indústries són allà. En virtut d'aquesta política, estan sotmetent les Illes a una disfunció, a una sobreocupació tan demogràfica com turística. Han de dur immigrants perquè aquí la seva feina fa divises, i allà on viuen, no. Això és un problema que supera els «cabildos», i fa que, encara que jo els vegi interessants com una reivindicació a plantejar a un nivell polític, no són una sortida vàlida per tot.

I. MARI.—Evidentment la funcionalitat dels «cabildos» és limitada: només reorganitzar les decisions de caràcter local, però tot això cal que es vegi dins un context de regionalització, de redistribució de la riquesa entre totes les regions espanyoles, que actualment em sembla que es fa d'una manera bastant catastròfica... Les regions actualment s'estan convertint en zones de monocultiu econòmic: Balears, en una regió solament turística; Andalusia, en productora de mà d'obra; Catalunya i País basc, en zona industrial... tal volta això és extremat, però...

Regionalisme i unificació europea

A. TARABINI.—Ha quedat clara una cosa: el règim de «cabildos», tot i que és interessant —amb les degudes matisacions— des del punt de vista administratiu i econòmic, s'ha de ficar dins un context més general de tipus polític, no sols de democratització, sinó dins el context del problema regional. Plantejem ja el tema dels «cabildos» dins una política regional.

A. ALEMANY.—Ja he dit que el gran

perfil del regionalisme a Espanya és inspirar-se en la pseudo-regionalització de tipus tecnocràtic, de França, i no en la regionalització italiana o alemanya. Aquella és una desconcentració de funcions i una fórmula molt més subtil de centralisme. Les noves «regions» no coincideixen quasi mai —fixau-vos-hi bé— amb les regions històriques. Es té un concepte de regió econòmic i urbanístic, mai de tipus polític. A Espanya hem començat a parlar de regions als «planes de desenvolupament». Crec que el tema del regionalisme serà un dels més importants del futur d'Espanya que haurà de ser objecte de referèndum. Però ara, un regionalisme polític a Espanya es constitucionalment impossible; és possible aquell regionalisme de tipus tecnocràtic, que crec que és millor que no existesqui, perquè el que farà serà gastar una paraula —com tantes voltes s'ha fet en aquest país— per dir que ens donen una cosa, i no ens la donen.

J. VERGER.—Crec que cal que ens plantejem què és el regionalisme en el món d'avui: si és regressiu o progressiu. Precisament un ex-Ministre d'Obres públiques, al qual tu, Alemany, feres una entrevista, digué que el regionalisme...

A. ALEMANY.—«Era pàleo-democrata».

J. VERGER.—Sí, i endemés digué que el regionalisme, que no sigui folklòric o cultural, s'acostava molt a les «Cuevas de Altamira».

De fet hi ha una confusió entre el poble sobre això. Hi ha dos pols, que semblen oposats i són complementaris. Un representa una unitat supranacional, superior als Estats. L'altre respecta les legítimes varietats dels pobles. Aquests dos pols no són contraris, sinó complementaris. Crec que, quan es parla d'universalisme d'una forma simplista, la gent es confon i això és molt perillós.

A. ALEMANY.—Tu defenses el dret que tenen tots els pobles a les seves peculiaritats. Vull aportar una altra raó, tan important com aquesta, de tipus democràtic. Avui en dia es torna a parlar de l'Estat com del «Leviatan». Si és ver que el centralisme serví en un moment per democratitzar, actualment l'única forma de poder practicar una democràcia davant aquest «Leviatan» ha de ser a base d'una regionalització. I així entroncam aquest concepte de regionalisme folklòric legítim, que s'ha de defensar, amb aquest altre, més modern, que és el que fa possible la pràctica de la democràcia.

J. VERGER.—No solament és un element històric, sinó de participació democràtica, d'intervenció en el poder, de reconeixement dels problemes concrets. No negam una unitat. Negam que ens deixin marginats, perquè som majors d'edat com a persones i com a poble.

Respectar la personalitat de cada poble

A. TARABINI.—Tu, Campins, estàs d'acord amb aquestes motivacions del regionalisme, n'hi afegiries qualcuna? Endemés, com matisaries aquest regionalisme?

A. CAMPINS.—Aquest moviment internacional que hi ha avui en dia no es pot fer a partir dels Estats: que són burgesos, que han servit el capitalisme des del Renaixement, i el continuar amb aquesta pell una societat que dins un futur és clar que serà socialista, és simplement inadequat. Les regions, jo diria més tost les nacions històriques, han de jugar un paper en aquest futur, si és democràtic. No crec que el futur d'unes unions internacionals sigui democràtic a base d'unions entre Estats. Europa no es pot donar a partir d'uns Estats, com els d'ara que no són més que la closca dins la qual hi viu només una classe i unes relacions.

Carrer major de Maó
(G. Vuillier, a «Les Illes Oblidades»)

A. TARABINI.—Superar, doncs, l'Estat històric i tornar al marc de les nacions reals.

A. CAMPINS.—Podríem dir el marc «natural».

I. MARI.—Resumint una mica, jo diria que si es va cap a un universalisme, aquesta unitat de totes les regions, nacions o pobles —o com se li vulgui dir— no pot consistir en una uniformitat absoluta, que sembla que és la concepció dels Estats existents: esborrar la personalitat pròpia dels pobles que constitueixen un Estat i, a partir d'aquesta unitat fictícia, crear una uniformitat europea, o més general. Jo crec que s'ha de respectar la

personalitat de cada poble, s'ha de fer una regionalització, a partir de regions naturals, de regions habitades per un poble amb unes característiques, amb una personalitat pròpia, i potenciant no els aspectes folklòrics, o de «peculiaridades regionales», o únicament els interessos econòmics, sinó tenint en compte tota una altra sèrie de factors que formen una personalitat pròpia.

A. TARABINI.—¿No és utòpic tot això?

A. ALEMANY.—Jo personalment crec que sí, en aquests moments.

J. VERGER.—Crec que hem de partir de les realitats que tenim ara. Plan-tejar que l'Estat està en crisi des de 1929 i de la segona guerra mundial... però ¿on arribarà aquesta crisi? ¿serà una modificació, una reestructuració? No ho sé. Però a Europa han de comptar, per sort o per desgràcia, amb la realitat física de l'Estat. Tenim un fet real: tota Europa occidental ha regionalitzat, llevat d'Espanya, a partir dels Estats, inclús a part d'alguns d'Europa oriental. No s'han regionalitzat Dinamarca, Holanda, per exemple perquè realment són petites nacions on les fronteres coincideixen amb la col·lectivitat plenament. Alguna cosa s'ha aconseguit a través d'uns instruments que tal volta estan en crisi...

A. TARABINI.—Encara que tota Europa hagi regionalitzat, no vol dir que nosaltres automàticament anem cap a un regionalisme. Hi ha d'haver tot un procés.

J. VERGER.—Exacte. Jo també voldria precisar que això no són idees que tenim nosaltres sis. Avui en dia hi ha una maduració de la humanitat. Hi ha molta gent que se sent marginada. Hi ha ànsia de voler participar.

Consciència democràtica i regionalista

A. TARABINI.—Jo faria una pregunta ¿fins a quin punt l'aspiració democràtica té arrelada l'aspiració nacional? O tal volta, dins el nostre poble, aquesta última s'ha apagat?

A. CAMPINS.—Crec que a un moment o l'altre aquestes dues aspiracions s'han de trobar.

I. MARI.—Contestant a la pregunta de si aquest procés de regionalització europea és utòpic o no, diria que és utòpic en les circumstàncies actuals que tenim aquí, però no com a possibilitat. Quant a la consciència col·lectiva de regionalització en el poble de les Illes, igual que qualsevol altra consciència de tipus polític, jo crec que no existeix gaire.

A. TARABINI.—Però, una major conscienciament del poble cap a les llibertats democràtiques, ¿inclouria ja una major consciència del problema regional?

I. MARI.—La consciència no existeix, però les persones que van adquirint consciència adquireixen aquesta consciència. És evident el progrés vers aquesta consciència.

A. ALEMANY.—Indiscutiblement a les regions espanyoles més evolucionades, aquesta consciència existeix. Però cal ser realistes: hi ha també una consciència supra-regional, referida a l'Estat, no sols a Espanya, sinó a Europa. Actualment ni sociològicament, ni econòmicament, ni ideològicament, es pot pensar en res fora del que són els Estats; és una utopia absoluta. I això no sols per la força coercitiva de l'Estat sinó per la consciència dels súbdits de l'Estat.

J. VERGER.—Els Estats que han regionalitzat han conservat la unitat estatal: Itàlia, Austria, Alemanya federal, Suïssa... Això no va contra una unitat, més o menys matisada; ara, hi ha una consciència de respecte a les varietats. Però el que vindrà en el «futura» dins uns segles és una cosa d'endevinaia.

A. ALEMANY.—Quant a la pregunta que en Tarabini ha fet de com es podria aconseguir aquesta consciència, crec que hi ha una primera passa important: la democratització de la vida local. Quan aquest país es normalitzi políticament dins un context democràtic com que aquesta consciència regional existeix almenys dins l'Espanya evolucionada, a través dels seus canals d'expressió (organismes locals, associacions polítiques) es plantejarà aquest tema i es podrà fer un referèndum per adequar la Constitució espanyola a aquesta realitat.

«Cabildos» hipoteca o camí?

A. TARABINI.—Tornem al tema inicial: els «cabildos». Lluitar per aquesta institució ¿és hipotecar el futur o és un camí per aconseguir un ver regionalisme?

J. VERGER.—Tots els camins s'han d'intentar. Ara, hem de procurar que no quedin damunt el paper.

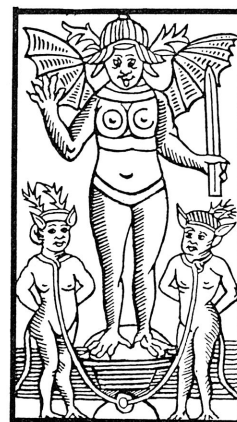
I. MARI.—Si aquesta potenciació de la política local surt de la base, sí que pot arribar a servir aquesta base cap a esferes més àmplies; ara, si tot ve imposat des de dalt, no porta enlloc.

A. ALEMANY.—Perdonau que tiri un gerro d'aigua freda. Una llei emana del poder de l'Estat: només a Espanya tenim un cas de «Ley paccionada» a Navarra. És un contrasentit: o és una llei o un pacte. Tant «cabildos» com regionalització han de venir per concessió de l'Estat.

I. MARI.—Però les concessions es fan quan hi ha una pressió prou forta de base...

A. SERRA.—També hi ha concessions quan una transformació està beneficiant uns interessos molt concrets. El que cal demanar-nos és: els

L'ANGEL BLAU

Venda de llibres antics i moderns

c/. Sant Bernat, 2
(darrera la Seu)

Tel. 21 60 96

CIUTAT

«cabildos» a qui beneficiarien dins Mallorca? Tal volta, a una burgesia? Com va passar a l'avant-projecte de l'Estatut de 1931...

A. ALEMANY.—Els «cabildos», abans de tot, són un mitjà d'expressió de les Illes. Per la seva operativitat mínima, ara no poden beneficiar a ningú. Perquè tota l'administració local, provincial, té una operativitat mínima. Els «cabildos» políticament es justifiquen perquè són una passa.

A. CAMPINS.—Els «cabildos» són una millora evident; ara com a camí, no: són un camí tancat.

A. SERRA.—Cal distingir entre el que tenim i el que no sabem que tindrem. Actualment els «cabildos» són una millora. Però crec que no es duran a terme... Per què? No podem oblidar l'existència d'altres elements sorgits dins l'Estat espanyol i que no són els propiament «aperturistes» oficials. I aquest element, també, cal pensar, poden (i pens que ho faran) jugar el seu paper a més curt o llarg termini... i per aquests elements els «cabildos» seran anacrònics i, per tant, substituïbles per altres formes més adients a la nostra realitat.

Brevíssima història de les qüestions autonòmiques de Menorca

- 1287-1783.—Llarguïssim període des de la conquesta catalana fins a la devolució de Menorca a la Corona espanyola pel Tractat de Versalles. Dins tal període, Menorca —amb excepció de certes qüestions de caràcter judicial i eclesiàstic—, es va regir de manera autònoma, fins i tot sota domini britànic i ocupació francesa. Recobrada l'illa per a la Corona espanyola, fou inclosa a la província de Palma de Mallorca (que ara s'anomena, ben impròpiament, de Balears).
- 1789-1802.—Darrera ocupació britànica amb reimplantació de l'administració autònoma i canvi de sistema municipal.
- 1802.—Devolució definitiva de Menorca a la Corona espanyola, tornada al sistema municipal medieval i inclús a la província esmentada.
- 1810.—Arran d'una revolta popular (1er de març) la burgesia maonesa, a través del seu Ajuntament i amb ajuda dels gremis —1.500 homes armats per tal de garantir l'orde—, va mantenir la part oriental de Menorca pràcticament independent (fins i tot de la Regència) al llarg d'uns vuit mesos.
- 1820.—L'ajuntament de Maó sol·licità (13 d'abril) de les Corts, la independència administrativa envers Mallorca.
- 1823.—El diputat en Corts menorquí Francesc Roig sol·licità del «Consejo de Estado» la creació de la província de Menorca. Dels 22 membres del Consell, 11 s'hi van oposar i es mantingué llur criteri (4 de juny).
- 1912.—Les Illes Canàries havien obtingut la divisió provincial i el règim de Cabildos insulares (Llei d'11 de juliol de 1911). Estalonat en aquesta concessió, el diputat en Corts per Menorca Frederic Llansó presentà una proposició de llei propugnànt un règim administratiu consemblant per a les nostres Illes. L'assassinat de Canalejas (12 de novembre) donà entrada a un nou govern que es va desentendre de la qüestió.
- 1923.—Havent projectat el Directori del general Primo de Rivera una reforma provincial, la totalitat dels municipis menorquins i altres forces vives instaren la concessió als ajuntaments de Menorca de toda la autonomia possible y la autorización a mancomunarse para que puedan asumir... la misión de la actual Diputación provincial, a cuyo sostenimiento habría de dejar de contribuir Menorca, porque en la actualidad (5 de diciembre) de su contingente, que asciende a 135.659'32 pesetas, sólo vuelven a Menorca de la Diputación de 40 a 50.000 pesetas.
- 1931.—Delerosos d'una plena autonomia, els representants dels municipis menorquins —reunits a es Mercadal— determinaren de no remetre representants de Menorca a l'Assemblea de Ciutat de Mallorca (20-23 de juliol) de la qual a la fi sorgiria el Projecte d'Estatut autonòmic de Mallorca i Eivissa. En la Constitución de la República de 9 de diciembre de 1931, a l'article 10 s'hi deia: en las Islas Canarias, además, cada Isla formará una categoría orgánica provista de un Cabildo Insular... Las Islas Baleares podrán optar por un régimen idéntico.
- 1936-1939.—Essent Menorca l'única de les Illes que restaria addicta al govern de la República, fou considerada pel Govern de Madrid com a província de Balears.
- 1945.—A petició de l'alcalde de Maó i procurador en Corts Joan Victory i Manella, s'afegí al projecte de Ley de Bases de la Administración Local (aprovada per decret de 24 de juny de 1950) un paràgraf que diu: «Se autoriza al Gobierno para constituir el Archipiélago Balear en régimen de Cabildos Insulares». Anàlegues disposicions —que han estat en perill de desaparèixer en els més recents intents de renovació de l'administració local espanyola— foren incloses en el Texto refundido de la Ley de Régimen local (1955) i en el Reglamento de Población y Demarcación de las Entidades locales (1952).
- 1964.—En el Consejo Económico Sindical Insular de Menorca (a Eivissa se'n celebrava un altre) hi figurà la ponència Posibilidad y conveniencia de establecer en Menorca el régimen de Cabildos Insulares; ponència defensada pel notari de Maó Miquel Hernández i Pons i aprovada no sense oposició.
- 1965.—En el Consejo Económico Sindical Provincial de Baleares es van recollir les conclusions aprovades a les reunions de l'any anterior a Menorca i Eivissa i l'advocat de l'Estat Miquel Coll hi exposà la ponència Posibilidad y conveniencia de establecer el Régimen de Cabildos insulares en la provincia de Baleares (publicat a Revista de Menorca, Maó, 1967) que fou aprovada i elevada a la consideració del Govern.
- 1962-1971.—Període en el qual fou alcalde de Maó Gabriel Seguí. El Sr. Seguí com a diputat provincial va intervenir activament en defensa del sistema capitalar a la Diputació i al Consejo ja esmentat. Però l'activitat més important i interessant la va desenrotllar a través de relacions directes amb altes personalitats de Madrid, entre elles el Ministre de Governació Sr. Alonso Vega, qui sembla que en principi estava decidit a gestionar la implantació dels cabildos a les Illes; però sembla també que a la fi va canviar d'opinió. L'actitud de les autoritats provincials de Mallorca haurien reflectit, en cada moment, les que s'adoptaven a Madrid.
- 1971-1973.—Temps de les gestions de l'alcalde de Maó Rafel Timoner, que successivament fou nomenat diputat provincial i procurador en Corts pel terç municipal.

CONVERSA AMB:

Rafel Timoner i Sintes

—Rafel Timoner, ara com ara, tu, com a home d'empresa ¿creus possible i convenient —sobretot convenient— el sistema dit de «cabildos insulars» a les nostres illes?

—Crec que no sols és convenient sinó imprescindible per a un major i millor desenvolupament de Menorca i Eivissa, principalment, i amb avantatges evidents per Mallorca; perquè Mallorca arrossega un llast que no té perquè arrossegar. La solució és sens dubte una administració amb una configuració insular a més de la provincial. Com és lògic i natural la major proporció seria per a Mallorca, però sense un sobrepès damunt les altres illes.

—Una altra cosa: no tan sols has estat —i ets— home d'empresa sinó també alcalde d'un municipi menorquí, a més de diputat provincial i procurador en Corts, però deixant de banda —per ara— les dues darreres coses ¿quins ressorts vas moure dins l'àmbit municipal menorquí quant a la qüestió que hem iniciat?

—Dins l'àmbit menorquí vam lograr —i dic vam perquè no és vaig— entre tots el set alcaldes, arribar a formar un equip, un equip que havia de ser base per a la consecució d'accions de tipus col·lectiu: planificacions, estudis i realitzacions posteriors, com a conseqüència de tals estudis; realitzacions fetes conjuntament que per se-

Rafel Timoner és un empresari que pertany a una generació que en podríem anomenar de post-post guerra. Nat a Alaior fa poc més d'una quarantena d'anys, essent encara un infant es va traslladar a Maó amb els seus pares. Es va titular de professor mercantil i és soci i director comercial de CATISA (**Carretero y Timoner, S. A.**) important indústria del ram de la bijuteria.

El 20 de febrer de 1971 ens va sorprendre el seu nomenament com a alcalde de Maó. Tres anys més tard, quan ningú no recordava que havia manifestat que aquell seria el seu termini màxim, va dimidir.

Havent concertat, per encàrrec de la revista LLUC, aquesta entrevista; l'endemà em va rebre al seu despatx de CATISA —entremig havia fet un viatge a Mallorca—. La conversa fou fàcil, no solament per una amistat que ens pervé del temps de la nostra infantesa, sinó pel caràcter obert del meu interlocutor i, si no és més llarga, és per imperatius d'horari de l'aeroport.

Andreu Murillo

parat no haurien donat resultat, sigui perquè haurien estat o impolítiques, o antieconòmiques.

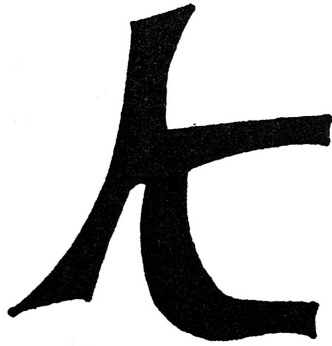
—Per exemple?

—Per exemple: el servei col·lectiu contra incendis, mancomunament de certs serveis administratius, estudis de problemes que afectaven tots o almenys més d'un municipi. Aquesta actuació duia el camí d'aconseguir allò que, salvant distàncies i mides, es pretén a Europa sencera: tot una sèrie de realitzacions parcials volen anar a parar al Mercat comú —que al cap i a la fi és una qüestió de política eminentment comercial— però apuntant cap a la solució d'una qüestió ideològica. Tot i tenint en compte que cada poble hauria de mantenir la seva independència, tot i respectant cada personalitat, la qual cosa inclou la potenciació d'un esperit de lluita, de competència. Però molt necessari, imprescindible, que es faci en forma col·lectiva. En petit era allò que volíem per Menorca.

—Però, ¿no creus que, en el cas de la tasca que van desenvolupar, es tractaria d'una espècie de formació d'un «cabildo insular» de caràcter extralegal —que no vull dir il·legal—, que no fos més que un acord entre un petit nombre de persones agermanades i per tant un fet provisional i no la creació d'una institució fixa?

Llibres Turmeda

Col·lecció Gavilans

Col·lecció Tomir

L'alternativa

Si necessitau un vestit,
feis-vos-lo a mida, a

PAÑERIAS REUNIDAS

Gran assortit. Bons materials,
tant en llana 100 x 100 Austràlia
com en llana i tergal.

Preu: 6.500 pessetes

PAÑERIAS REUNIDAS

Plaça Santa Catalina Tomàs, 34
(davant el Palau de Justícia)

P A L M A

—Mira: com saps ben bé, si aquells homes haguessin estat més agermanats, en un moment determinat hauria estat moltíssim fàcil d'arribar a una consecució d'una solució de caràcter oficial. Era un camí mig començat i només açò. Una ocasió no aprofitada i no hi ha cap mena de dubte que la consecució d'una institució de tipus oficial no ha de reduir-se a una unió com a compromís personal a nivell d'alcaldes; la cosa quedaria molt coixa. Jo crec que la solució real s'ha de realitzar mentalitzant la gent, començar pel coneixement de la realitat. Hi ha molta gent que parla de «cabildos» i els defensa per sistema o els critica per sistema, desconeixent defectes i avantatges, desconeixent realment què són. Es tracta de fer arribar al coneixement i al desig, palpar la realitat.

—Vaig sentir a dir, en el seu dia, que com a diputat provincial vas tenir una topada, no sé si a la Diputació, si amb altres diputats o amb el mateix President.

—Amb el President. I en diverses reunions amb els altres procuradors en Corts —tots dos ho érem— i la més acalorada en presència del Governador civil, el Sr. Hellín Sol. Les opinions del Sr. Alcover no tan sols eren oposades a les meves sinó que havien de xocar, potser per visions o punts de vista que, segons el meu, no eren prou realistes. Una de les postures que el Sr. Alcover defensava era que havia rebut una Diputació unificada i no permetria que es dividís; no volia entrar en el raonament de que la prevista Mancomunitat de «cabildos», o com se'ls hagués d'anomenar, havia d'assumir el paper de l'actual Diputació. En aquest punt s'hauria pogut arribar, si hagués acceptat, a una base com la que se li va proposar, i que va rebutjar de pla: que cada illa tingués el seu pressupost. Si s'hagués començat per aquí, aleshores s'hauria donat la primera passa de cara a resoldre el problema de l'autoadministració. A part que allò que cercam, i no hi ha per què amagar-ho, és una representativitat insular. Com cadascuna de les illes, que Menorca sigui i existesqui d'una manera responsable i que hi hagi qui pugui parlar en nom de Menorca.

—No hi ha un Delegat del Govern a Menorca?

—Es ver que hi ha un Delegat del Govern a qui es pot atribuir certa representativitat, però preferentment com a representant del Govern i no de la població menorquina.

—Els altres membres de la Diputació provincial, quina actitud adoptaven?

—Crec que la immensa majoria, per no dir tots, estaven convençuts de la necessitat dels «cabildos» i creien que es podrien aconseguir; encara que, de vegades, qüestions personals els impedièren de manifestar-se. A la llarga, a Mallorca —tret de les diferències de criteri amb el President de la Diputació, que no en vaig trobar pràcticament cap altra— tot eren actituds de defensa del sistema capítular. Quan es parlava i es profunditzava en el tema em trobava amb molta gent que s'havia preocupat per la qüestió, fins i tot més que a Menorca.

—Tenc entès que en una o més ocasions se't va fer oposició dient que a Menorca un capítol insular era inviable, que no podria sobreviure per motius econòmics...

—Sí, açò va ser dit i va ser motiu d'una forta discussió, sí: una forta discussió que va provocar una sèrie de reclamacions, fins i tot per part del Sr. Martí Enseñat. Discussió que va ser molt «catxonda».

El cas és que Menorca pot sobreviure sobradament amb la part que li correspon. Considerant que el percentatge més petit que en justícia li podria correspondre, sigui per aportacions que fa al pressupost d'ingressos a la Diputació, sigui per extensió territorial, sigui pel nombre d'habitants; tirant avall li correspon un 10 per cent del pressupost.

—¿Hi ha algun estudi...?

—En aquest moment correspondrien a Menorca 25 milions de pessetes i les despeses d'administració del «cabildo» seria d'uns cinc milions, o posa sis perquè quan es va estudiar i discutir tot açò era el 1972 amb

dades del 1971, any que Menorca va percebre de la Diputació solament cinc milions de pessetes...

—Els contactes amb Eivissa devien ser sempre favorables...

—No tan sols favorables sinó que excel·lents. En Marià Llobet, que ha estudiat la qüestió molt profundament, coneixia tots els detalls i va servir d'una gran ajuda i no tan sols pels seus vasts coneixements, si que també pel seu entusiasme i la gran il·lusió per aquesta consecució. Tant és així que si la nova Llei d'Administració local hagués anat endavant, s'hauria desplaçat a Madrid per a assessorar-me durant tots els dies que hauria estat necessari. De totes maneres no me van admetre a la Comissió per... varies coses que van passar...

—Quina Comissió?

—La «Comisión de Gobernación» del projecte de Llei d'Administració local. Vaig demanar de formar-ne part per tres vegades i encara que se'm va arribar a acceptar, a darrera hora no va ser així. No voldria ser mal pensat, però va ser una cosa rara... Finalment no me restava més que demanar adscripció personal, tal com vaig fer. Sigui com sigui he de manifestar el meu agraïment a en Llobet, com també a en Miquel Coll i al Delegat del Ministeri de Governació Sr. Lozano, qui em va oferir totes les dades tècniques que fossin precises.

—Així, com a procurador en Corts vas sofrir un fracàs.

—Fracàs...? No. El fracàs va ser per a la Llei en si, que tanmateix no va passar envant de projecte: va ser retirada de les Corts. Al cap i a la fi no vaig actuar. De totes maneres... sempre queden enclotxes, crec que arran de tot açò hi va haver qualque cosa positiva, almenys per part de qui en conserv una bona amistat: l'aleshores Director General d'Administració local, Fernando de Ibarra, que és Subsecretari del Ministeri de «Planificació del Desarrollo». Crec que arran d'haver-se insistit tant en la qüestió dels «cabildos» ha estat prou útil perquè quan es van formar les comissions del «Plan de Desarrollo» es comptàs amb les nostres illes com a regió i que cada illa fos considerada a un nivell que en altres regions continentals ho són només les provincies.

—Ara que ets al marge de la política activa, quin futur veus a la qüestió?

—Per poder opinar s'hi ha de ser dintre. Una cosa és el que sents a dir i una altra són els fets reals. De totes maneres crec que fa falta insistir més en l'assumpte de la solidaritat insular i fer una feina de conjunt. En aquests moments s'està començant una nova experiència, jo també hi he intervingut a través del Consell econòmic sindical. S'encarregarà a una empresa especialitzada que faci una planificació insular en la qual hi col·laboraran tots els ajuntaments, sindicats i totes les entitats vives i econòmiques de Menorca; a fi d'obtenir els millors resultats. Serà el primer estudi seriós i extens a nivell insular, si és que es realitza bé com tots esperam.

—Ja res més. Crec que hem tocat punts ben interessants.

ANDREU MURILLO

Articles d'organització
i d'arxiu

Subministració de
papereria

VASCOSOBRES

VASCONGADA DE SOBRES Y BOLSAS, S. A.

MANUEL VILANOVA FIOI

Gumersindo, 85-87 Tel. 29 30 18 Palma de Mallorca

Dorada Balear Bona Cervesa (ESPECIAL)

ELABORADA PER

S.A. Balear de Cervezas

Telèfon : 27 17 00

Si teniu intenció de comprar res de joieria, confeccions de pell, objectes propis per a obsequi, articles de viatge, perles, porcellanes, quadres d'esmalt, etc., potser tindrem exactament alló que vos interessi.

ENS SENTIREM MOLT
COMPLAGUTS SI TENIU EL
GUST DE VENIR, SENSE
CAP COMPROMÍS PER
PART VOSTRA, A VEURE
LA NOSTRA SELECCIO
D'ARTICLES

nacar

Jaume III, 115-119

Tel. 21 69 06 - 21 69 07 - 21 06 48

Palma de Mallorca

UNA EMPRESA AMB INDISCUTIBLE
VOLUNTAT DE SERVIR BE TOTHOM

(Amb molt de gust vos farem un 10% de
descompte si esmentau aquest anunci)

¿Quin nom català donarem als «Cabildos insulares»?

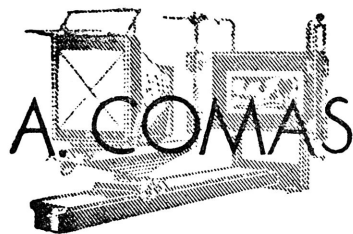
per Francesc de B. Moll

Es parla d'una possible implantació, a les nostres illes, d'aqueixos organismes administratius que funcionen a les Canàries amb el nom de *cabildos insulares*. Persones interessades en aquest assumpte em demanen opinió sobre la manera com hem d'anomenar tals organismes en bon català (que és tant com dir en bon mallorquí, en bon menorquí i en bon eivissenc).

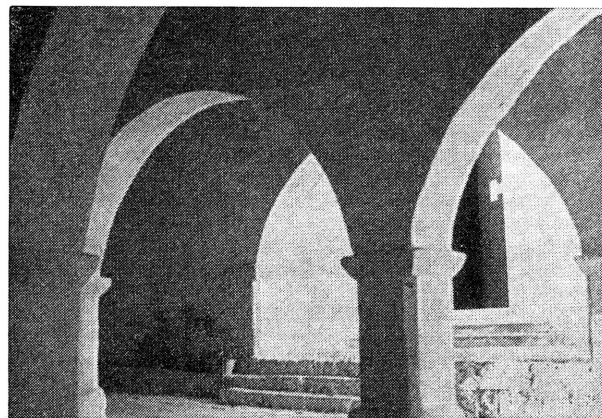
Quan volem posar nom a una cosa que ja en té en una altra llengua, tendim a fer-ne una simple traducció literal. Això és còmode, però no sempre és convenient. I més còmode —i més poc convenient— seria no prendre's ni la molèstia de traduir: adoptar el nom foraster i no pensar-hi més. Aquesta solució, de pura malfeneria, seria dir «*cabildos* insulars». Però com que tothom veu que *cabildo* és una castellanada, hi haurà qui procurarà fer una adaptació del mateix nom a la forma mallorquina corresponent; i així com el *cabildo* de la Seu es diu *capítol* en bon mallorquí, sembla admissible que, en l'aspecte civil, els *cabildos insulares* es diguin «capítols insulars».

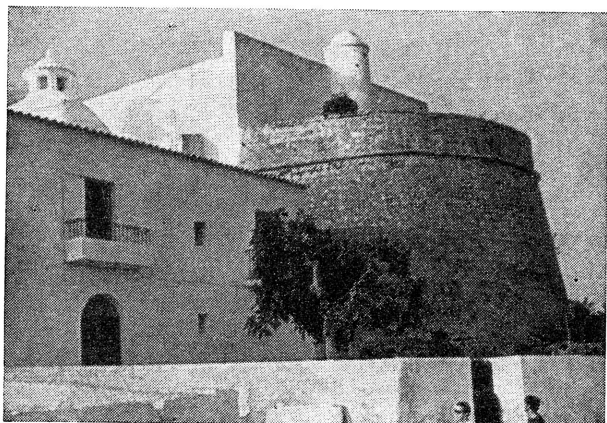
Però hi ha una altra solució també acceptable. A l'edat mitjana trobam anomenada «Gran e General Consell» la corporació que regia cada illa per damunt dels ajuntaments (que en aquell temps es deien «universitats»). El nom de «Gran i General Consell» té avui una ressonància massa declamàtoria. Crec que quedaria ben substituït per «Consell General Interinsular». A base d'aquest nom, l'organisme rector de cada illa es podria dir «Consell Insular», i seria l'equivalent del *cabildo insular* de les Canàries. Els membres del Consell de cada illa es dirien «consellers insulars», i els

Fotogravats

Reproducció de transparències en color
Missió, 61 interior - Tel. 213952 - Palma

del Consell General Interinsular serien «consellers generals».

Aquesta solució en sembla, en principi, la millor, perquè és clara i facilita el nom no sols dels dos organismes sinó també dels membres de cadascun. Però posant-nos en el terreny pràctic (l'únic vàlid en política), cal considerar que, si es dóna oficialment existència a aquestes institucions, es farà des de Madrid i en castellà, i és molt probable que, atesa l'existència dels *cabildos* de Canàries, es doni el mateix nom als organismes anàlegs que s'hauran creat per a les Balears. Aleshores ens trobam que el nom oficial serà *cabildos*, i això dificultarà l'ús del nom de «consells» i farà que molta gent en digui «capítols» (això la gent que parli bé; la que parli un català esbarbat dirà *cabildos* i quedarà tan satisfeta).

Ara bé, si el nom de l'organisme resultava ésser «capítol», ¿com es dirien els seus membres? «Capitulars»? No seria desencertat, però duria confusió amb els canonges o capitulars de la Seu. No seria gens absurd que es donàs el títol de «consellers insulars» als membres de la corporació, encara que aquesta s'anomenàs «capítol».

Diario de Mallorca

un diari

per a tots els mallorquins

Casa fundada l'any 1700

Xocolata amb ensaimades calentes

Gelats i quemullars

Obert tot lo dia

C/. Fiol, 11

Tel. 211653

Ciutat

Assistència Palmesana

**SOCIETAT CULTURAL
I RECREATIVA**

vos convida a les representacions
periòdiques de teatre regional del

GRUP JOVENT

C/. Lulio, 21 Tel. 21 12 28

CIUTAT DE MALLORCA

l'Església nostra

al Concili dels Joves

Mallorquins a Taizé

Un grup de joves mallorquins anaren a Taizé aquest estiu: s'hi obria el Concili dels joves (30 agost— 1 setembre). A la seva tornada, en una conversa amb Sebastià Mesquida i Jaume Santandreu, han ofert als lectors de LLUC les seves impressions, les repercussions d'aquells dies de comunicació ecumènica dins el seu grup, dins Mallorca.

Intervenien Mercè Gomila (estudiant A. T. S.), Pere Fullana (oficinista), Pere Palou (estudiant a Barcelona) i Bartomeu Suau (prevere, encarregat de formació al Seminari diocesà).

Comunicació ecumènica

S. MESQUILA.—A Taizé per una part s'hi planteja una feina; per una altra es fa una trobada entre gents recíprocament exòtiques. Quin d'aquests dos aspectes atreu més l'atenció dels assistents?

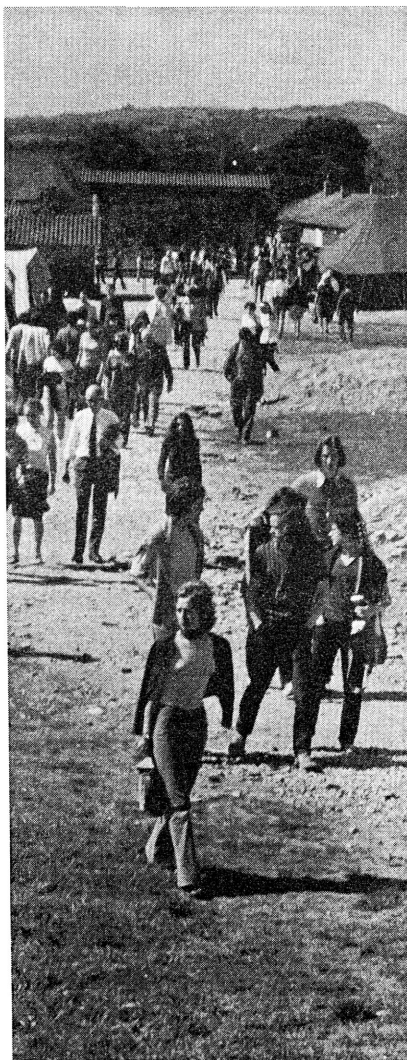
P. PALOU.—Es tan important com l'altre. El fet que allà un es trobi amb gent de molt enfora serveix per a la feina. Ha estat una comunicació amb persones que duen una experiència de casa seva que allà la poden comunicar.

M. GOMILA.—La meua feina allà fou molt concreta: vaig treballar a l'infermeria, cosa que em possibilita un contacte amb gent de molts de països. El meu enriquiment consistí en això: veure la diferent manera de pensar i d'actuar que tenia, p. e., un alemany, un sudamericà o un espanyol. Va ser una experiència immillorable d'universalitat.

P. FULLANA.—Jo crec que allà hi ha una part d'exotisme, però la setmana que hi vaig ésser va ésser mínima i la gent que hi anava per fer feina deixava de banda tot això. Record un cas d'un senyor que tocava una guitarra i un dels animadors va dir: «Es el típic «gaucho» que ve aquí per cridar l'atenció i que, quan té un públic, ja està content». La gent que està interessada hi va per la feina i allò queda molt a un costat.

M. GOMILA.—Com que és un lloc obert d'entrada a tothom, hi trobes gent que vol fer feina —que és la majoria— i una altra que va a passar-hi el temps.

P. PALOU.—El moment de l'exotisme més gran ha estat aquest de l'obertura del Concili. Ara bé, aquest exotisme és el que l'ha fet més real: hi

havia gent del Paraguai, Perú, Senegal... gent que no es podia pagar el viatge i des d'allà se'ls ha subvencionat el viatge perquè poguessin posar en comú el que feien a la seva terra. L'exotisme ha quedat engolit per la comunicació.

B. SUAU.—Jo distingiria entre l'exotisme (aquesta varietat de més de 40.000 persones de més de cent països) i la feina del Concili. Durant aquests tres dies no s'han tractat temes en concret. Ha estat més aviat una trobada de gent amb esperit de recerca i de compromís. Ara bé, vosaltres que hi haviu estat abans podríeu parlar dels temes que se solen tractar allà.

El món no s'arregla des de Taizé

S. MESQUIDA.—Sí. Ara podríem parlar del treball que s'ha fet allà i dels resultats que s'han obtingut.

P. PALOU.—Una idea que se n'ha d'anar per avall és que el món s'arregla des de Taizé. El que compta a Taizé és trobar-se unit amb gent d'enfora i gent d'aprop, aquesta comunicació de què ja hem parlat. La feina que s'ha fet crec que seria la mateixa que hagués fet la gent, si no s'hagués creat això de Taizé. El Prior de Taizé diu que no voldria sentir dir mai: «Ha estat per mor de tu que jo m'he compromès». Diu que Crist basta per fer comprometre una persona. La feina que s'ha fet allà ha estat una meditació sobre certs temes que s'han anat donant cada any. Per exemple «Lluita i contemplació». Però sobretot el que s'ha intentat és que la gent pogués expressar la seva vida; ara, el treball l'ha fet cadascú a casa seva i no allà.

M. GOMILA.—Cal tenir en compte que aquests temes han sorgit de les trobades i no de la imposició dels monjos de Taizé.

B. SUAU.—Qualcú preguntà d'on naixia tot aquest Concili, aquestes trobades de joves. A aquest interrogant el Prior de Taizé contestà a un periodista que ell no ho sabia, que a partir dels anys 60 grups de joves anaren arribant allà i descobriren una comunitat de pregària, i en certa manera també compromesa amb el poble de la regió on vivien. Va ser una recerca d'aquells joves que es decidiren també a comunicar-se les experiències i a poc a poc la cosa anà creixent. Joves de distinta nacionalitat veieren que tenien una problemàtica comuna, unes mateixes inquietuds entorn de l'home, entorn sobretot dels més pobres, els més oprimits i això els ha fet ajuntar-se i trobar-se per parlar precisament d'aquesta temàtica. Ara la mateixa comunitat de Taizé vol que això s'obri, ells no volen centralitzar; volen que altres trobades en facin a altres continents. No hi ha cap interès de que dugui el nom de Taizé.

P. FULLANA.—Jo hi vaig esser una setmana normal en què cada grup triava el tema de reflexió que més li interessava. Vaig veure que en els grups on hi havia gent més compromesa és allà on se feia feina. Altres només xerraven i xerraven. Altres que

estaven cercant i no havien trobat un compromís: aquests no feien una feina concreta. Però sí positiva. Els qui donaven una empenta forta a aquella trobada eren aquells qui de veres treballaven a casa seva. Això vol dir que la feina no es fa allà, sinó que allà se posen en comú els resultats, i això et dóna una empenta forta de cara a comprometre't més.

Entre tots, un Concili de tot el món

S. MESQUIDA.—¿Creis que Taizé és una cosa de tots, dels qui hi van, o d'una minoria directora?

P. FULLANA.—Crec que Taizé —Concili de joves— és cosa de tots, de tots els qui hi volen participar, i només hi poden participar els qui fan feina seriosament. El Concili no és una cosa burocràtica, sinó una posta en comú de molts de camins de gent jove d'arreu del món.

P. PALOU.—Crec que ni tan sols fa falta fer aquesta pregunta de si és de tots. Precisament a l'obertura del Concili, a un dels pocs fulls impresos es va puntualitzar que a partir d'ara els grups que rebien el nom de cèl·lules —i que havien agafat molta de força a barriades d'Itàlia— perquè precisament aquest nom sonava molt a Taizé, es deixaria, perquè volen que siguin grups que facin feina simplement dins el poble de Déu. S'ha tingut aquest interès de canviar els noms i

tot perquè ningú digui: «Jo som del Concili» No, cadascú fa una feina i, si volem, entre tots formen una espècie de Concili de tot el món.

B. SUAU.—El Concili ha respost clarament: «Compartir la vida i la lluita de tots, joves i adults, nins i vells, particularment dels més oprimits... i tot això no en nom del Concili de joves, sinó en nom del poble de les benaventurances, sense grups que siguin específicament del Concili dels joves».

¿Un grup burgès, espiritualista, poc compromès?

J. SANTANDREU.—Per avançar se necessita una crítica i una autocrítica: Crec que el grup concret que heu anat a Taizé, que s'identifica amb el grup mallorquí del Tercer Món, teniu un gran respecte per tothom, per totes les idees, un amor a la llibertat, un interès universal per tots els assumptes, un interès intel·lectual i cordial per al món dels oprimits. Però llavors veig també que els components del grup sou burgesos, vull dir que no sou directament d'extracció proletària ni immigrant: és espiritualista; quan parlàveu, jo estava pensant que un home que no tingués fe no entendria res d'aquest món de Taizé, d'aquest món vostre. I, finalment, veig una falta de compromís. La meua pregunta és: ¿Vos trobau bé a Taizé perquè

Estam de bell nou al vostre servei

Ens hem renovat totalment

L'única cosa que és com abans són els nostres pastissos

Vos agraïm que hàgiu estat clients nostres

i esperam veure-vos sovint per ca nostra que és també ca vostra

CA'N

C/. Jaume II, 99 (Carrer d'es bastaixos)

Tel. 21 29 95

Ciutat de Mallorca

Taizé és així també; amb aquestes qualitats i aquests defectes? o, si realment Taizé és diferent d'aquest grup i, en cas que sigui diferent, com vos ha empentejat a vosaltres? I llavors també, ¿de quina manera aquesta empenta es manifestarà actualment dins Mallorca?

P. PALOU.—Quant a la segona part de la pregunta, diré que la gent de Taizé és d'un color molt més variat que el de les trobades de Mallorca, del nostre grup (Santa Llúcia, Seminari). A Taizé jo no he vist un ambient burgès; he vist gent burgesa i gent que no ho era. En l'aspecte espiritualista, allà he trobat gent creient i no creient i de diverses creences religioses. Per altra banda allà jo m'he trobat amb les persones més compromeses que conec. I quant a la primera part, ni existeix un «grup del Tercer Món», ni la gent que ha anat a Taizé forma un grup concret.

M. GOMILA.—Sempre hem dit que el grup, com a grup, no ha volgut prendre mai un compromís. El grup d'aquí m'ha servit a mi per prendre consciència de moltes coses. Jo no tenc un compromís amb realitats que cauen a fora del que estic fent. Ara, dins l'escola d'A. T. S., sí que en tenc un, de compromís, més o menys. Dins el grup hi ha estudiants i obrers, encara que siguin més els primers.

P. PALOU.—Aquest grup no té uns principis, unes normes. Molts hi han trobat alguna cosa que els ha satisfet. Altres no ho han trobat i se n'han anat.

B. SUAUI.—Parlant de l'aspecte «espiritualista», voldria remarcar que les celebracions de les nostres trobades d'aquí i de Taizé tenen el mateix to. Els dies de l'obertura del Concili dels joves els temps forts varen ser els moments de les celebracions, que duraven molt de temps: matí, migdia i vespre. Es feien uns cants, unes lectures de Paraula de Déu molt ben triades i de cara a un compromís; dins les pregàries, hi entraven totes unes situacions concretes del que vivia cadascun dels representants: d'Amèrica llatina, d'Àsia, d'Àfrica, d'Europa mateix, d'un món de societat de consum: francesos, nòrdics... I dins aquesta pregària, que podria tenir aparentment aquest caire «espiritualista» —donar un ciri a uns joves, que aquí no els ho faries agafar—, la «bomba» forta era la situació real que vivia cada un dels representants.

P. PALOU.—L'altra vegada que hi vaig anar, em va fer una certa impressió de teatre. Segurament un que només arribàs a la porta diria: «Això és fals». Però vaig comprendre que tot allò estava respalat per la vida de cadascú. Les oracions que es feren durant aquests oficis eren exposició d'unes situacions viscudes i d'una lluita per transformar-les. Una persona que et parla d'ella mateixa, fent una

oració... jo no crec que sigui espiritualista, almenys jo no l'hi veig.

Revolució a Europa ¿un eslògan de joventut?

B. SUAUI.—Va ser una vivència molt rica: et venia gent de pobles, en situació d'opressió. Record una pregunta que va fer un mexicà: si els cristians d'Europa fan mals conservadors i revolucionaris tímids. Tenim el perill aquí de fer la litúrgia d'allà sense posar-hi la força d'una lluita concreta aquí on estam. A Europa hi ha moltes teories damunt la pobresa... però teories. A Europa hi ha explotació i no ens n'adonam: hi ha una societat dividida en classes, un sistema de vida que permet que tothom visqui tranquil i no comprenem que la riquesa d'uns suposa l'opressió dels altres, i que parlar de revolució suposa perdre

vist molta de gent burgesa i que no sap què és l'opressió, he trobat qualcú que està oprimat i qualcú que no ha descobert encara la seva opressió. Hi ha timidesa per veure per on anam i llançar-nos. Crec que estam a un principi del compromís, no de compromís del grup —cam ja ha dit Na Mercè— sinó de prendre consciència cadascú segons la seva situació laboral, estudiantil, de poble, de Ciutat... Hen constatat que no avançam tant com voldriem. Tal vegada no feim aquelles coses que voldria qualcú. Però ¿per què no estam compromesos? Es una pregunta que cadascú s'ha de respondre. Crec que treballar per millorar el nivell cultural dels nostres pobles, acostar-se a l'emigrant que hi viu, ja és un compromís... encara que a un no l'hagin tancat a la presó. Jo culp l'Església de Mallorca de que els joves no tinguem un ver compromís, perquè moltes vegades ens hem acos-

Mallorquins a Taizé amb un germà de Joan XXIII

els privilegis; a Europa, no hi ha anàlisi real de la situació, parlam de revolució com una paraula buida, un eslògan de joventut, que no respon a una realitat; no som realment revolucionaris perquè no coneixem la pobresa.

J. SANTANDREU.—El que m'ha cridat l'atenció és que a les trobades es parla molt dels pobres i oprimits. Però jo mai he vist allà un oprimat de veres: un foraster no integrat, ni ningú realment compromès amb els oprimits, que per mor d'això l'hagin tancat a la presó. Tot s'ha quedat en unes lectures i unes paraules...

P. FULLANA.—Des que vaig conèixer-lo que era el grup del Tercer Món fa dos anys i férem la primera trobada amb els germans de Taizé, he

tat a les parròquies i ens han rebutjat, per un motiu o altre; compromisos que anaven neixent, per aquest rebut, varen morir.

J. SANTANDREU.—El perill que jo hi veig en tot això és el de perdre el tren: perquè el món d'avui exigeix un ritme de canvi continu. Un grup que ja fa cinc anys que funciona en el mateix sentit, sembla p'entura que frena més que empeny. Ara crec que aquest grup encara té una possibilitat de fer qualque cosa per Mallorca si ho fa ara mateix; si no, quedarà mort, com tantes coses a Mallorca...

P. PALOU.—No, no fa cinc anys. Ara en fa dos que ens anam veient. Bé, creim que el grup no ha de donar una campanada, ni publicar un manifest. El grup ha de possibilitar la resposta de cada persona.

ANTONI SERRA

Fa uns dies —perquè vegeu els imprecisos nivells d'informació de la «societat de consum» a l'espanyola—, em van deixar davall la porta una fulla de propaganda comercial que deia:

**Un trabajador fatigado
cuesta más caro que
una silla OASIS.**

Perfecte. En síntesi, m'havien deixat l'allucinant, i desprietat, missatge del capitalisme a l'espanyola d'avui: «...en su oficina», «...en su industria». L'obrèr, l'oficinista, l'assalariat han de treballar a ple rendiment i amb comoditat. Però els blancs, a Mosambique, intentaven a la desesperada repetir l'experiència de Rhodèsia; i a Nordamèrica, el cap presidencial del capitalisme Nixon, deixava la Casa Blanca a un altre cap presidencial del capitalisme Ford; i a Grècia, els coronels —cal pensar que amb més estrelles ja— se n'anaven en orris, aprofitant els esdeveniments de Xipre; i just ara, el Negus, aquest rei de reis omnipotent, amb capacitat per mantenir amplis sectors de la població morint-se de fam, però amb els seus comptes corrents sanejats a la banca suïssa, ha estat derrocat... Fins i tot Perón, l'immortal argentí, és mort i ja fa companyia a la seva primera muller, Eva; fins i tot els Montoneros, peronistes i d'esquerres, diuen que tornen a la clandestinitat. Fins i tot Pinochet ha fet un any i, segons una carta que ha arribat des de Xile, «la tarea del momento es canalizar el inmenso descontento popular contra la dictadura gorila. Los observadores estiman en un 80 % el porcentaje de la población chilena que está en desacuerdo con la Junta Militar. Pero hay una parte importante de ella, que agrupa a miles y miles de trabajadoras, que ya han librado sus primeras luchas». Fins i tot Marx no és tan crepuscular com el voldrien alguns...

Ja se sap, tot és possible —i aquí no hi ha Granada que valgui—, però no sempre fàcil; tot és possible, encara que no sense esforç. Torres més grans que la de Pissa (i no pas inclinades) s'han vist caure. L'herència de la dictadura portuguesa, caetanista per més senyes i cinquantenària, s'han esfondrat en pocs dies. És tot un símbol. Un símbol de continuïtat impossible i esmicolada...

DIFICULTATS PER A UNA SÍNTESI

Al llarg d'aquest estiu —ja quasi esgotada la temporada de calors— la quantitat de fets, així com la seva importància i transcendència en els terrenys polític, social i econòmic, han passat sense dubte la nostra capacitat d'anàlisi. S'han succeït amb tanta rapidesa que gairebé no ens han deixat respirar: sortíem d'una tensió política i n'entràvem a una altra, sense a penes haver tingut temps d'assimilar l'anterior.

Evidentment, com deia no sé quí, el món es belluga...

Des que Thomas i Caetano foren derrocats, des que Mitterrand fou el vertader guanyador de les eleccions franceses (encara que no arribàs al poder), des que el divorci fou el cop seriós d'avís a la democràcia formal italiana, des que Xipre ha esdevingut l'illa de la discòrdia, fer una interpretació, un resum urgent de política internacional s'ha convertit en una mena de tasca de gegants. Amb tot, podríem dir que en línies generals l'opressió dictatorial a Europa va periclitant (Portugal i Grècia); que l'exèrcit sembla ésser sensible, encara que amb reserves (s'ha de tenir present l'origen, la formació i l'estructuració dels exèrcits), als processos de democratització (vegeu l'exèrcit portuguès al costat

la
roda
delmó

Les cadires de l'opressió i de la comoditat

del FRELIMO enfrontat als blancs racistes de Mosambique, així com el d'Etiopia derrocat el Negus); els avenços d'una esquerra unida, encara que amb prou dificultat per accelerar un procés de caràcter essencialment revolucionari (França, Itàlia). Aquests són, crec, factors no menyspreables dels esdeveniments recents.

Això, cal que ho diguem tot, si bé implica un cert optimisme, no pot deformar la realitat fins al punt de fer-nos creure en una pèrdua de posicions del capitalisme. Els feixismes disfressats —i d'altres que no es prenen la molèstia de posar-se màscara (Xile n'és un exemple)—, que defensen mesquins interessos de poder i que es dediquen a la fabricació de cadires per a millor explotar el treballador, es mantenen vigilants i disposats a l'acció. Oblidar-los, a nivells internacionals, és gairebé suïcida.

UN BLOQUEIG I EL COLONIALISME

Hi ha dos factors més a tenir en compte:

a) el bloqueig de Cuba, que es manté des de fa anys per tossuderia nord-americana, tossuderia no gratuïta, ja que el càlcul polític-econòmic no ens engana respecte a la finalitat perseguida i aconseguida en gran part (recordem la mort del Che i el descens en l'efectivitat de les guerrilles a Amèrica Llatina), té prou fisures com per veure'l moribund, a punt de desaparèixer.

b) l'esfondrament de les restes de colonialisme a Guinea-Bissau i a Mossambique, ara, i en espera de noves concretitzacions a Angola, etc. (L'etcètera ens afecta d'aprop). És clar que cal preveure noves formes de colonialisme —ja hi són de fet—, més subtils i més difícils de combatre, dintre de les nacions noves i velles...

El món es belluga, dèiem abans... I cal no adormir-se, massa còmodament instal·lats a les cadires especialitzades de l'explotació moderna.

L'art vist pels artistes

Enquesta a cura de «Crònica de tres»

Miquel Angel Femenias i Gamundí (Ciutat de Mallorca, 1949), fortament marcat pels conceptualistes, fonamenta la seva plàstica en una constant interrogació sobre els fonaments estructurals de l'obra artística. Leonardo escrigué: L'Arte é cosa mentale. Pensar l'Art és una forma —incisivament crítica i alliberadorament creadora— de fer-ne.

A) Què és, per a tu, l'Art?

Definir l'Art és força difícil —definir-lo sense imposar una forma més— ja que segons el definiguem d'una manera o de l'altra, determinada gent serà o no artista. I no crec que sols el fet de pertànyer als elements d'un conjunt definit per una propietat (en aquest cas la definició d'Art) faci que els elements siguin artistes i tots els altres no. Per mi la definició ideal és:

«L'Art és precisament la propietat que relaciona els homes normals amb uns altres homes artistes, anomenats així convencionalment».

Aquesta definició m'agrada perquè permet una gran agilitat a l'hora d'aclarir si el senyor tal és «artista». Si aquests elements, dels qui volen saber si són artistes, se relacionen amb un determinat públic, no hi ha dubtes: són artistes. Precisament d'aquesta relació sabreu si són «decadents» o no.

Ara bé, segons definiguem aquesta «relació» tindrèm diferents tipus d'Art que seran, pens, més o menys vàlids en un determinat moment. És a dir, si tenim un conjunt format per tots els homes, en el qual hi entren també els artistes, podem dir que qualsevol home se relaciona amb un determinat artista (almenys teòricament). Si considerem aquest artista com el representant de la gent que es relaciona amb ell, serà fàcil pensar que dins el conjunt dels homes es formaran unes «particions» formades pels seus artistes-representants. La unió de totes aquestes particions donarà el total del conjunt referencial però aquest nou conjunt estarà format pels artistes que representaran tots els homes mitjançant la seva relació: això en definitiva és l'Art. O millor encara: la unió de tots els tipus d'art.

Ara bé, aquest tipus de relació no crec de cap manera que sigui la d'un codi lingüístic, ja que per això quan l'artista es relaciona amb algú (x), el missatge emès per l'artista i el missatge rebut per (x) haurien de coincidir. És a dir: comunicació i informació haurien de coincidir i... francament, crec que això no s'esdevé mai, exceptuant els mitjans de comunicació «mediatitzats», com poden ésser el llenguatge dels semàfors, la senyalització amb banderes de la nàutica, etc. etc. Dins aquests sistemes mediatitzats, crec, hi hauríem d'incloure els estils «diacrònica» —és a dir: passats, ben determinats i que per tant podem xifrar i desxifrar, saber «què», «com» i «perquè» busca l'autor mediatitzat per aquell Art, ja que d'altra manera deixaria d'emprar aquell estil. En els estils «diacrònics» podem reconèixer si l'autor ha reeixit o no en l'obra (la perfecció de Fidies, l'hieratisme de l'escultura egípcia, la llum dels impressionistes —que tant «impressionen»—, etc etc.) ja que estan desxifrats «oficialment» i que empren els —per dir-ho d'alguna manera— desfasats.

L'artista que no vulgui servir-se d'aquestes fonts que li proporcionaran un codi, sinó que vulgui fer un Art —ho diré bé?— autònom, seu, emprant la seva «capacitat»,

els seus «temes», les seves «vivències» quan estigui «integrat» tindrà un sistema que serà un codi lingüístic. La Història —no la de l'Art, és clar— agafa aquell sistema i se'l fa seu. De la labor d'aquell artista en fan un codi mediatitzant les seves formes plàstico-expressives de dir determinades vivències i com a xotets de cordeta les empren quan creuen que el que volen dir és igual d'allò que volgué dir «ell» en un determinat moment. És a dir, empran un estil «diacrònic» i com a tal desfasat i —segons el meu parer— no vàlid.

B) Descriu el procés d'elaboració d'una obra teva, des de la primera intuïció fins a la realització plena.

Descriure el procés de la realització d'una obra, en el meu veure, és molt més difícil; cada obra és una circumstància.

Quant a mi, l'obra pot tenir com a fons, indistintament, un sentiment o una idea. Darrerament m'adon, no obstant això, que m'inclín per les idees, o que em motiven més.

Suposem que parteix d'una idea.

La idea en si exigeix una sèrie de coses a l'obra, com són: la dimensió de l'espai (2 ò 3), el tamany, els materials (per a mi una de les coses més interessants), etc.

Si l'autor és fidel a aquests principis es pot dir que l'obra és seva; tenint en compte les seves limitacions o almenys ho serà en un tant per cent prou elevat, la realització plena.

Altres vegades, tot és més estrany. Tu vas fent feina tranquil, de sobte t'adones que l'obra no vol seguir el teu camí. T'atures, observes i descobreixes que ella té raó. Has fet una gran troballa.

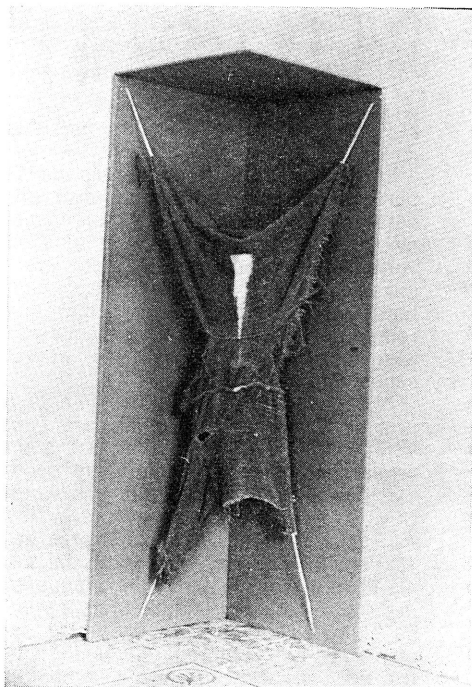
En aquest darrer cas tot ha estat intuïtiu, gairebé instintiu. Crec que això no són tots els sistemes però sí els bàsics, almenys pel que a mi em pertoca.

C) Què intentes: forjar un llenguatge inèdit o expressar les teves vivències mitjançant un codi lingüístic pre-establert?

Les meves obres voldria que fossin totalment independents, fins i tot de mi.

Cada moment d'una vida és distint, ho seran per tant les obres. D'altra banda, estil vol dir **manera**? No, no crec que estil vulgui dir **manera** i, doncs, no tenir una **manera uniforme** no em sabia gens de greu, tot al contrari.

Crec que tenir una teoria plàstica i pintar-la i repintar-la, canviant el pi per l'alzina; els colors lluminosos per lluminosos... un poquet més fosquets; el format quadrat pel rectangular; els nus pels ramells de flors; en fi el que veiem tant (sempre) crec, deia, que això en el fons és pintar la mateixa cosa, amb petites variacions

—això sí!— prenent buscar la perfecció —la pedra filosofal diria aquell: jo diria la **pedrada filosofal**.

Voldria que les meves obres fossin més lliures, més autònomes que tot això. Molt meves. No aspir, doncs, a un codi lingüístic, sinó a dir el que vulgui, com vulgui i quan vulgui.

No t'agradaria veure entre tanta **flor de almendro** una verge gòtica, un dia que anassis a una exposició?

Això vol dir, naturalment, que la pretesa unitat de les exposicions em sembla una presa de pèl, o viure un mateix moment x vegades o calcar una obra indeterminats pics.

Ho reafirm: estil no vol dir **manera**; **manera** no sempre vol dir estil. Crec que per explicar el meu punt de vista hauria de recórrer a les **categories: manera** seria quelcom quantitatiu, estil quelcom qualitatiu.

D) És possible un art veritablement creador a Mallorca? Quins factors l'afavoreixen i quins limiten el seu desenvolupament?

Sempre és possible un art creador dins qualsevol ambient i, per tant, dins la nostra societat també.

Per a mi, la segona pregunta d'aquest apartat és més important: els factors. Els factors que afavoreixen un art d'avantguarda (supòs que on deia **art creador** hom pot entendre art d'avantguarda) són els de sempre. Primerament (i tal volta únicament) la cultura. No vos descobriré segurament res de nou però és així, ja que cultura vol dir integració de forces progressives (polítiques, econòmiques, etc.).

Quan un poble té cultura té tot això i l'art es pot desenvolupar bastant bé. Segurament es pot fer un art igual de bo o més a un país on no hi hagi aquestes condicions. En aquest cas l'art seria la «fita única de la veritat» i com a tal es posarà enfront d'aquesta repressió, lluitarà.

Es a dir: la cultura resumeix i simplifica allò que deim forces progressives.

Els factors que causen detriment a l'art seran, doncs, la incultura (llegiu: repressió política, capitalització de l'economia, discriminació en tots els aspectes i, en definitiva, l'abús de poder).

La repressió política perquè només deixa surar uns artistes i no deixa créixer els altres (que naturalment triomfen a fora) fins i tot practicant la censura de la te-

màtica de les obres. La conseqüència d'això sovint és la persecució i el desterrament.

Quant al factor econòmic és molt senzill d'explicar. Tal volta hauríem de començar parlant de l'estructura econòmica de la societat (bàsicament competitiva: deixau-me recordar-vos els concursos i certàmens que si bé per una part ajuden l'artista, de l'altra promouen aquesta competitivitat), del **rol** i del **status** de la gent que forma aquesta societat. Després passariem al **rol** i al **status** que té l'artista dins aquesta societat. Més endavant ens fixariem en els que tenen els qui compren les produccions d'aquests artistes. Els resultats serien horrorosos.

Podríem, endemés, fer (quasi) un estudi de mercat i veuríem les canalitzacions de l'oferta/demanda d'art —sempre a través dels marxants o dels seus substituïts que són les galeries importants (la panoràmica de tot això seria un espectacle veritablement dantesco)— i veuríem que el paper dels intermediaris és excessiu, així com la importància a l'artista li és donada pel marxant mitjançant una veritable campanya publicitària: la finalitat de tot això és molt bona de descobrir.

Aquests serien uns factors generals. Particularitzant a la nostra illa trobaríem també molta enveja, manca de col.laboració, falta de professionalitat d'algunes galeries, Premis «Ciutat de Palma» originalíssims, certàmens denigrants, jurats d'admissió i de qualificació **convenientment** elegits, crítics d'art que no passen de xafarders embrutants (fins i tot es fan crítiques sense haver anat a les exposicions), etc.

E) Creus que un grup jove està transformant el panorama plàstic a Mallorca? És veritablement un grup o són simples experiències individuals? Quins són els punts de ruptura entre l'art d'ahir i el d'avui a Mallorca?

Sí, crec que un grup de joves, aquí, reforma l'art. Ara bé, això no em sembla sensacional ni extraordinari, sinó tot al contrari, normalíssim.

Nosaltres som conseqüència de noves idees (que provenen de velles), aquestes causes d'unes motivacions i aquestes darreres com a efecte es tradueixen en un determinat tipus d'art.

Tal volta el lligam més important que he observat en els joves que gairebé tots feim feina i això suposa una gran independència a l'hora de fer la **parida** perquè com que no estàs fermat pots fer el que vulguis, al marge de tot el que la gent pensi o digui, procurant més ésser tu mateix.

Llevant això que ens uneix, tota la resta, crec, ens diferencia malgrat que no em sembla que el nostre art es pugui definir dient **experiències individuals** emperò pens també, que aquest **fons** dins cada un de nosaltres és diferent.

N'hi ha que els preocupen les idees estètiques, altres fer duros, altres la seva pròpia diosincràsia, altres senten la influència de l'escola catalana o de la madri lenya, fins i tot existeix el narcisista pictòric.

Tal volta podríem dir que el punt de ruptura entre l'art d'ahir i el d'ara és una major formació humana per part dels artistes d'avui. Això els dona una presa de consciència més ferma i un poc més de valentia, eliminant l'art **sala d'estar** en favor d'un altre més **autèntic**.

«CRÒNICA DE TRES»

MAGATZEMS SALVAT, S. A.

Colón, 2, 4 i 10

PALMA DE MALLORCA

Des de la Rambla

Crònica de Barcelona

(Ve del mes anterior)

—L'índex de **CONFLICTES LABORAIS** a Barcelona que el mes de juny era de 35 amb un total de 290.000 hores no treballades, ha anat en augment tant en nombre d'hores no treballades com en nombre de participants. Aquest passat juliol el Baix Llobregat era l'epicentre d'una de les situacions laborals on la classe obrera s'ha fet escoltar amb una lluita, en la qual els treballadors no han estalviat cap ni una de les possibilitats legals i para-legals per tal d'aconseguir de les empreses unes reivindicacions econòmiques (millores de salaris, primes, vacances, etc.) i socials (deixar anar els obrers agafats, tornar a admetre els acomiadats, eliminar les sancions, obtenir els drets de llibertat sindical, d'associació, de reunió, patrocinats per l'OIT i signats, segons crec, pel Govern Espanyol, etc.). Des del dimecres 3 de juliol fins al dilluns següent la vaga ha sigut pràcticament general al Baix Llobregat, afectant a un 90% de les fàbriques amb un total de 18.000 obrers aturats segons dades oficials i unes 400.000 hores no treballades, encara que les xifres són difícils de calcular degut a que se solidaritzaren amb la vaga petits tallers de la zona, sucursals de Banc, tots els locals comercials, etc. i també a partir del divendres 5 de juliol hi hagué aturs de solidaritat a indústries de la comarca del Vallès, a l'altre costat de Barcelona, i a la mateixa Ciutat comtal on 15 empreses —en tres de les quals hi ha **Pegaso**, **Sears**, **Hispano-Olivetti**, etc.— realitzaren aturs de diversa duració.

L'embrió de la situació són els llargs conflictes de les empreses **Elsa** i **Solvay** —dels quals ja parlava a la crònica anterior— i la negativa de la

patronal metalúrgica d'acceptar la discussió d'un conveni col·lectiu d'àmbit comarcal. Hi ha hagut assemblees a l'Organització Sindical, comissions nomenades a aquestes assemblees s'han entrevistat amb les màximes jerarquies sindicals, amb les màximes autoritats provincials i amb l'arquebisbe Jubany. Hi ha hagut alguns aldarulls (ocupacions de les vies públiques pels treballadors, de la via del tren, de la carretera nacional), dispersats per les forces d'Ordre públic que patrullaven pels barris del polígon industrial.

Hi ha hagut tancades d'obriers al monestir de Montserrat i a la parròquia de Cornella

Hi ha hagut una nota de la Vicaria episcopal de la zona Sud de Barcelona, de la qual reproduesc, per la seva importància, alguns fragments: «...recentment els bisbes de Catalunya s'han expressat en aquests termes: Quan la part oprimida resisteix i s'enfronta a la part opressora fent ús en tot únicament de mitjans de defensa i d'acció justos, la seva lluita, al contrari de la de l'altra part, és digna de l'home. Els diferents recursos morals que utilitza segons els casos (converses, denúncies orientacions i peticions de recolzament a l'opinió pública, i a voltes fins la vaga i la pressió política, els intents de canvi en les estructures econòmiques i polítiques, etc.) no són altra cosa que expressions concretes dels drets de l'home». Altres dos punts de la nota diuen: «2.—El fet que, de vegades, les reivindicacions obreres siguin acceptades i al mateix temps siguin acomiadats els treballadors que les han promogudes ens suggereix un interrogant: si aquestes reivindicacions no eren raonables, o possibles, per què varen ser acceptades? I si eren justes, per què han de ser-ne castigats els promotors? 3.—La durada del conflicte i moltes de les seves incidències plantegen el problema de l'eficàcia d'un Sindicat autèntic, tal com el descriu

NOTICIARI

el Concili Vaticà II amb les paraules següents:

Entre els drets fonamentals de la persona cal comptar amb el dret per part dels treballadors de fundar associacions que puguin representar-los de veritat i contribuir a una justa organització de la vida econòmica, com també amb el dret de participar lliurement en les activitats d'aquestes associacions sense risc de represàlies.» (G. S., 68)

No s'ha resolt encara la complexa problemàtica dels treballadors del Baix Llobregat però s'ha arribat a un primer acord de començar unes negociacions que es manifesten amb victòries diverses dels treballadors a les diferents empreses. El **Tele/Expres** del 13 de juliol publicava una editorial que clarifica el fons i la forma d'aquests esdeveniments amb mots clars i sense el·lipsis: «A lo largo de varias semanas el Baix Llobregat ha sido centro de atención preferente por el desarrollo de una de las huelgas más importantes de los últimos años. (...) Los acuerdos a que se ha llegado esta última semana, aceptándose parte muy sustancial de las reivindicaciones iniciales, han ratificado la justicia de las peticiones básicas. De unos meses a esta parte se empiezan a llamar las cosas por su nombre y donde antes se dijera paro o anomalía, se escribe hoy huelga, con todas las letras (...) y si ha sido un acierto llamar a la huelga por su nombre, sin ambages ni retóricas por otra parte inútiles, se hace urgente el establecimiento de unas fórmulas que al igual que en otras latitudes permiten el hallazgo de los puntos de entendimiento mutuo entre las partes (...)

Caldrà veure els resultats de totes les negociacions, però els fets que

Aïllants - Conductors - Termoelectricitat

Electrofil

Palma

S. A.

Margarida Caimari, 9-13 Tel. 22 75 24* 5. 6 Ciutat

Galletes **LOSTE**

i LA PAYESITA

Majorista exclusiu per Mallorca:

C/. Viñaza, 24

Tel. 22 33 97

CIUTAT

s'han produït són molt importants ja que estan lligats a uns processos de transformació i canvi del país i a una actuació més àmplia i amb més veu dels treballadors.

Agost calent. Setembre calent. Tardor conflictiva.

—El mes d'agost començà amb l'augment dels preus...

—El mes d'agost continuà amb les reivindicacions, vagues, crisis... en el món laboral.

—El mes d'agost canvià el nom i els projectes dels que pertanyien a l'**Àrea metropolitana de Barcelona** a individus de la **Entidad Metropolitana Municipal**.

El mes d'agost es començà a vendre **Le Nouvel Observateur**.

—El mes d'agost donà un nou rector a la Universitat Central.

—El mes d'agost s'endugué l'escriptor Joaquim Amat Piniella, que havia lluitat a la guerra del 36, sofert l'exili i els horrors del camp de concentració de Mathausen i la supervivència de l'infern nazi.

—El mes d'agost es realitzaren reivindicacions per la necessitat de millores sanitàries a Montcada i Vic després de la mort de dues nines acabades de néixer.

—I durant la primera quinzena de setembre, dos incendis: al carrer de les Tàpies (17 morts) i a un vaixell grec (quatre bombers ferits).

Aquests són esdeveniments que destapen nombrosos problemes amagats: edificis amb indústries perilloses i algunes il·legals, acaramullaments dels habitants, necessitat d'una ordenança d'incendis, inexistència de qualsevol servei d'extinció d'incendis a un dels ports més importants del Mediterrani...

—Pocs dies abans del tràgic aniversari del 11 de setembre xilè, es realitzà una roda de premsa en el Secretariat de Cooperació Interdiocesana (més conegut com **Agermanament**) on un grup de xilens explicaren què passa al seu país després del cop militar que esclafà (amb la col·laboració de la C. I. A.) el règim democràtic de la «Unidad popular» de Salvador Allende; de com la Junta militar assassina també unes quinze mil persones (entre elles Mn. Alsina, de Girona), amb quin estat de repressió política i ofeg econòmic viuen les classes populars. El dit Secretariat Interdiocesà informà que a la Caixa de la Sagrada Família s'ha obert el compte corrent n.º 96008 per ajudar els xilens refugiats al nostre país.

—Aquest 9 de setembre són detingudes 67 persones que, al convent d'Escolàpies de Sabadell, feien una reunió, convocada, segons la nota de la Policia **por la llamada ASSEMBLEA DE CATALUNYA con el objetivo de estudiar entre otros la declaración de la Junta Democrática de España y considerar la posible adhesión a su programa. Las personas detenidas perte-**

necen a organizaciones subversivas y afines y manifestaron que realizaban un coloquio sobre la Conferencia episcopal de Tarragona.

El dia 11 disset dels detinguts són ingressats a la presó, quatre d'ells, a més, amb multes de 150 mil ptes. Diverses reaccions:

1) El Cardenal Jubany, en una reunió amb el Governador Civil, ratificà la seva postura del 12 de novembre de l'any passat sobre la necessitat d'una ordenació jurídica dels drets de reunió i associació.

2) Els obrers de la branca textil s'han dirigit al «Delegado de Sindicatos» per demanar la llibertat dels detinguts i insistir en la necessitat de camins adequats de participació ciutadana.

3) Els degans dels Col·legis professionals, d'Aparelladors, doctors, llicenciats, Enginyers industrials i d'Arquitectes de Barcelona se reuniren amb el Governador Civil per a tractar del tema dels 67 detinguts, i dia 11 de setembre enviaren al President del Govern un text en el qual demanaven la participació efectiva dels espanyols en el terreny polític per tal que hi concorrien les plurals opinions dels ciutadans; que els fets ocorreguts **viene a avalar la necesidad de arbitrar los cauces necesarios para que las distintas opciones políticas y sociales de los españoles, existentes pero ocultas, puedan expresarse, manifestarse y organizarse públicamente haciendo efectiva una auténtica libertad**

J. Blanes

Galeria d'Art

EXPOSICIONS

*

Pintura, escultura, gravats,
aquarel·les, dibuixos, esmalts
i tapissos

*

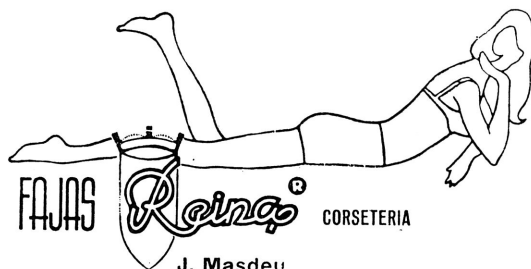
Obres en permanència de 50
pintors

*

Avda. Argentina, 50

Tel. 238082

Palma de Mallorca

Josep Tous Ferrer. 1 - Tel. 216033 - Palma de Mallorca

al servei
de la dona
jove i elegant

dona

corseteria

J. Masdeu
COLON, 62 - Tel. 216558
Palma de Mallorca

La Delegació de
**l'Editorial
 Casals, s. a.**
 de Barcelona

anuncia els seus
 Textos de

**MATERNAL,
 PREESCOLAR
 i E. G. B.**

Local d'exposició:
 Cl. Sant Alonso, 8
 Obert cada dia de 17 a 20 h.

Despatx:
 Cl. Joan L. Estelrich, 34, 2. on A
 Tel. 22 43 84 PALMA

de asociación política y sindical,
 acompañada de una amnistía para todos los implicados en estas motivaciones.

4) 15 Associacions de veïns han demanat la llibertat dels detinguts i el reconeixement del dret de reunió, tal com ve reconegut pels **Drets de l'home de les Nacions Unides**.

5) Dia 11 de setembre hi hagué una manifestació a la Rambla d'uns centenars de persones; també dia 12, a l'Avinguda Gaudí, es manifestaren un milenar de persones amb pancartes i cridant frases de recolzament a l'Assemblea de Catalunya i als 67 detinguts.

—I ara, de l'optimisme del Ministre d'Hisenda (expressat dia 3 de setembre al **Banco de España** a Barcelona) a la conflictivitat laboral. La realitat aigualia l'optimisme.

Unes dades esquemàtiques sobre això poden ésser les 71.400 hores no treballades per mor de conflictes a

52 empreses, que afectaven 12.804 obrers només durant el mes d'agost.

A les empreses de confecció **Casa desport S. A.** més de 15 dies de conflicte. Els treballadors (un 70% són al.lotes i aquí es veu un bon senyal de conscienciació de l'obrer) demanaven millores salarials, d'hores i de condicions.

La Magistratura de Treball n.º 4 declara improcedent l'acomiadament de 22 treballadors de **Bettor-Dual**.

Volkecinta, Vaidesa, Queralt y Cía. i **Stemsa** acomiaden 80 treballadors. Resulta que les empreses no tenien arreglats els permisos per obrir, ni complien les mínimes condicions de seguretat en el treball ni de «Seguridad social».

L'empresa **S. F. Vila S. A.** dia 5 de setembre fa un «locaut» amb els obrers (més de 200) que són trets de la fàbrica per la força pública. Després hi ha hagut un acord segons el que volien els treballadors: «O entram tots o cap».

L'empresa **Roselson** va fer suspensió de pagaments el mes de juliol: 1.074 obrers afectats. Feren una manifestació per la Rambla dia 13 de setembre després de reunir-se a Sindicats i no aconseguir el que demanaven.

Aturs de diversa duració a **Fisa, Industrias Cabré, Nespral, Cerconsa, Contemar, Pirelli**, etc.

El darrer conflicte és el de **Iberia-Radio**. Aquest conflicte —després de massives manifestacions al Poble Nou, davant la Delegació Sindical provincial...— produït per una empresa paternalista i autoritària està en via morta.

Crec que aquesta **tardor calenta** tindrà un significat de signe alliberador.

—Barcelona també té els seus Watergates: com a resposta a una petició popular, el Ministre de Governació destituí el conseller D. José María Espona (aquell senyor de l'**assumpte brut** que havia esbucat una escala pública perquè destorbava un edifici que ell construïa).

L'altra cara de la moneda és el retorn a l'ajuntament de Terrassa dels consellers Cunill Solà i Ruiz Sanz (els de l'**assumpte net**, que foren suspesos dels seus càrrecs per rebre cartes de protesta dels veïns contra la

Última Hora

**El diari del
 capvespre**

**Degà de la
 premsa
 mallorquina**

pena de mort, la selectivitat, etc. i assistir a reunions de barri). (Cfr. l'anterior crònica meua a **LLUC**, juny 74, pàg. 26).

Aquesta és una bona, gran notícia. Mai fins ara l'opinió pública i la premsa de Barcelona havien aconseguit denunciar irregularitats conegudes i silenciades de persones amb càrrecs públics importants i ésser escoltades per l'Administració.

Es un fet, potser mínim, però que serveix de fonament i estímul per arribar a una efectiva, democràtica, solidària acció de tots els individus per a la transformació de la nostra societat, cap a una major justícia, una expressió, discussió i decisió pública i democràtica dels problemes col·lectius, un desenmascarament de situacions d'opressió econòmica i cultural, una passa endavant.

Barcelona, 14 setembre 1974.

BIEL MESQUIDA I AMENGUAL

RÀDIO POPULAR

és cosa nostra

C. O. P. E.
 MALLORCA

MALLORCA AL VENT

De dilluns a divendres a les 15'30 h.

CANÇONER D'AVUI

De dilluns a divendres a les 11 h.

Els dimarts a les 22'30 h.

Realitza: Joan Manresa

RONDAIA MALLORQUINA

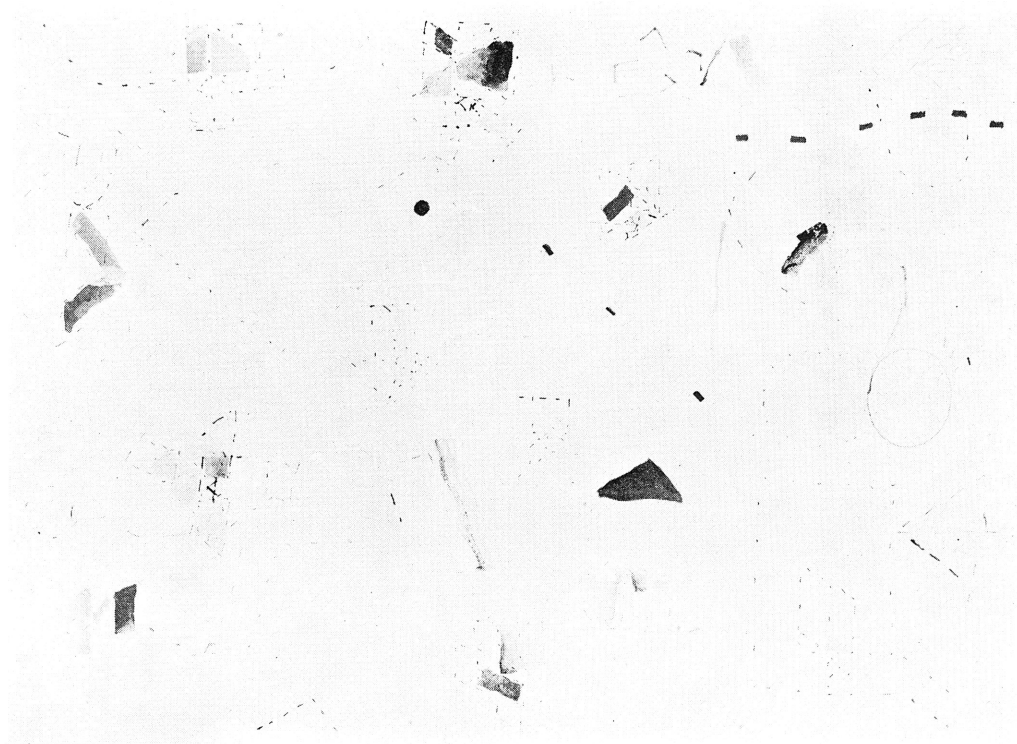
Dimarts a les 18'30 h.

Diumenges a les 22'30 h.

Arxiu de Fonoteca de l'Emisora

SALA PELAIRES

GALERIA D'ART

Comunitat vivint al camp

M O M P Ó

O C T U B R E

PELAIRES, 63 TEL: 223696 CIUTAT DE MCA.

CMAS

Ybag..Varon

LINIA AVANÇADA PER HOMES
LINEA AVANZADA PARA HOMBRES
LIGNE AVANCEE POUR MONSIEURS
LATEST LINE FOR GENTLEMAN

CENTRE COMERCIAL "LOS GERANIOS"

AL C/ **SANT NICOLAU** 20B
PALMA DE MALLORCA